

ULAŞ TETİĞİ ÇEKTI!..ELROM ÖLMÜŞTÜ

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kuruçusu: SEFIK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SALI
18
MART 1980
10 LIRA

GÜNÜN KONUĞU

Konu: Son ekonomik önlemler ve sonuçları
Prof. M.Orhan Dikmen
Konuşan: Alper Görmüş
2. sayfa

Kargaşalığı tırmandırıyorlar !

Kızıltepe ve Ceylanpınar'da 5 kişinin öldürülmesinden sonra

Diyarbakır ve Mardin'de Apocu-KUK'çu çatışması büyüyor

●Diyarbakır'daki son çatışmalarda 2 kişi öldü, 6 kişi yaralandı.
●Çatışmalara DDKD ve Özgürlük Yolu'nun da KUK'un yanında katıldığı bildiriliyor

●Derik'teki çatışmalarda da biri ağır 3 kişi yaralandı ●Derik'te sokağa çıkma yasağı konulması üzerine dağlara çekilen gruplar Sıkıyönetim güvenlik kuvvetleriyle çatıştılar

CUMHURBASKANI SEÇİMİNE 4 GÜN KALA

Hala aday yok!

AP VE CHP'NİN DİYALOG KURMASI BEKLENİRKEN

Tartışma sertleşiyor

■ MSP «Kimseye angaje değiliz» ■ Senköv'ün direklerinden sonra Demirel'le Ecevit Tarsus tartışmasına başladı ■ Korutürk, veda ziyaretlerine başladı

HABER MERKEZİ
TÜRKİYE'nin yedinci Cumhurbaşkanı seçimine 4 gün kala, iki büyük parti arasında diyalog ve uzlaşma zemini yerine tartışma sertleşiyor. Parlamento aritmetiğinin ortaya koyduğu durum AP ve CHP'nin bir isim üzerinde mutabakata varmasını zorunlu hale getirirken, Ecevit ve Demirel, Senköv'ün direkleri tartışmasından sonra şimdi de Tarsus tartışmasını başlattılar. Demirel, "Biz burada Ecevit'in bozduklarını düzeltmeye çalışırken, o Tarsus'a gidiyor" derken, Ecevit de Demirel'in hükümeti bırakma zamanının çoktan geldiğini fakat niyetli görünmediğini söyledi.

Demirel, Senköv'ün direkleri tartışmasından sonra şimdi de Tarsus tartışmasını başlattılar. Demirel, "Biz burada Ecevit'in bozduklarını düzeltmeye çalışırken, o Tarsus'a gidiyor" derken, Ecevit de Demirel'in hükümeti bırakma zamanının çoktan geldiğini fakat niyetli görünmediğini söyledi.

(Devamı say. 7 s. 1'de)

YETKİLİLERİ UYARIYORUZ

İşkence ile cinayet suçu kabul ettiriliyor

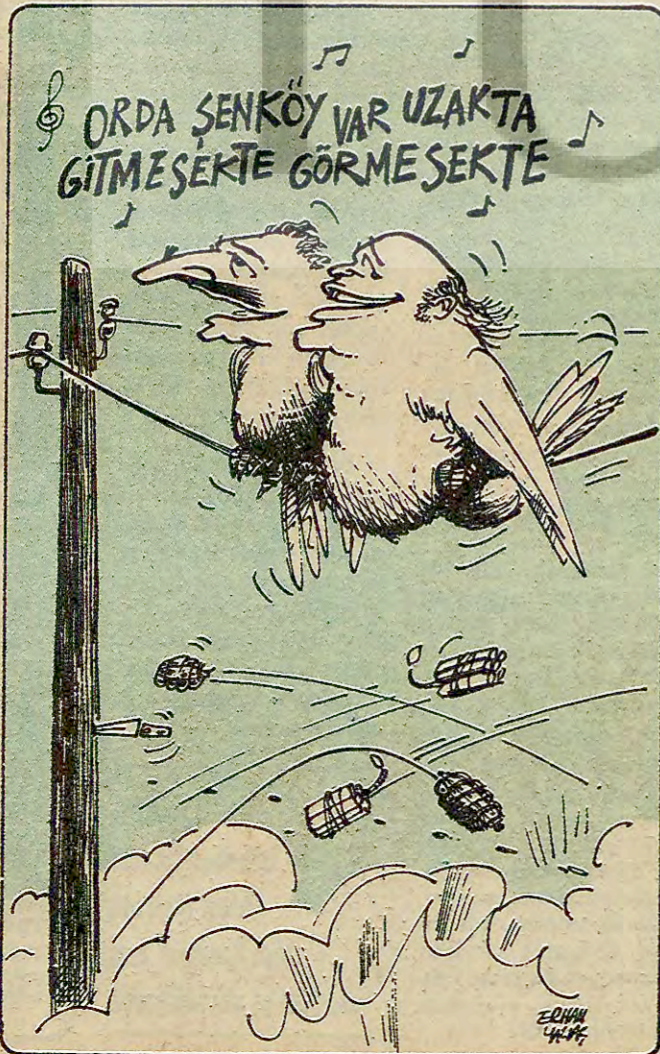
■ Ailesinin Kaplan Uçuk'tan 15 gündür haber alamadığı öğrenildi.

■ Polis, TİKP'nin Altındağ İlçe eski yöneticisi Turan Tuncer'i de suçlamak istiyor

ANKARA (ÖZEL)
ON beş gün kadar önce Ankara'nın Güdül ilçesinde güvenlik kuvvetleri tarafından gözaltına alınan Kaplan Uçuk adlı genç işkence ile cinayet suçu kabul ettirilmeye çalışıldığı bildirildi. (Devamı say. 7 s. 9'da)

Eski Sovyet generali
Grigorenko, "Sovyetler yakında Avrupa'ya saldırabilir"

PARİS
HAFTALIK Fransız dergisi "Figaro Magazine" özel bir demeç veren eski Sovyet generalinin Grigorenko, Sovyetler Birliği'nin 1981'den önce Batı Avrupa ülkelerini (Devamı say. 7 s. 9'da)

DIYARBAKIR (ÖZEL)
DIYARBAKIR ve Mardin'in ilçelerinde Apoculara KUK arasında başlayan olaylar diğer grupların da katılımıyla bölge çapında bir çatışmaya dönüştü. Özellikle 17 Mart günü yoğunlaşan çatışmalarda toplam iki kişi öldü, ondan fazla kişi de yaralandı. Olaylar yer yer devam ederken çatışmaların tüm bölgeye yayılmasından endişe ediliyor. Bu gruplar arasında daha önce Ceylanpınar ve Kızıltepe'de meydana gelen olaylarda da toplam (Devamı sa. 7, s. 6'da)

«Benim askerim banka önderinde kurşunla namaz» demişti

Evren'in müessesesi polisi kurulması talebi tartışılıyor

ANKARA (ÖZEL)
DÜN yapılan genişletilmiş Sıkıyönetim Koordinasyon toplantısında ve bugünkü Milli Güvenlik Kurulunda özel kuruluşların kendilerini güvenliklerini sağlamaları için "müessesesi polisi"nin kurulması üzerinde duruluyor. (Devamı sa. 7, s. 4'te)

AP Genel Başkan Yardımcısı Erdem Erbakan'a cevap verdi:

"Solculuğa da yobazlığa da karşıyız"

ANKARA (AA)
AP Genel Başkan Yardımcısı Ali Naili Erdem, "Kendine güvenen varsa halkın hakemliğine gitmeye davet ediyoruz" dedi. "Hamamda seslerini güzel bulanların hakiki sesleri seçim meydanlarında ortaya çıkar" diyen Ali Naili Erdem şöyle konuştu: "Belli bir süre dil kemizi kamlara bölme" (Devamı sa. 7, s. 3'te)

12 MART
DİZİSİNDE

Cuma günü

THKO'nun 12 Mart'taki en önemli eylemi

AMERİKALILARIN KAÇIRILMASI OLAYI

ayrıntılarıyla...

Gençlerin derdi

■ Tasarıyı reddeden CHP'li komisyon üyelerine göre «Başlık parası veren memnun, alan memnun»muş

■ Devrek'te bir kız babası 450 bin lira başlık parası aldı

Osmanlıdan kalma bir adet başlık parası. Birçok gencimizin yuva kurmalarını fiilen engelleyen feodal bir gelenek. Ne yazık ki birçok genç kızımızda kilosunca değer biçiliyor bu geleneğe göre.

Başlık parasının yasaklanması Meclis Komisyonunda reddedildi

HABER MERKEZİ
Evlenme çağına gelen birçok gencimizin en büyük derdi başlık parasının yasaklanması yolunda verilen yasa önerisi Meclis Komisyonunda reddedildi. Geçtiğimiz hafta, Yozgat Milletvekili Mevlüt

Güngör Erdinç'in verdiği başlık parasının yasaklanması yasa tasarısı çoğunluğunu CHP'li milletvekillerinin oluşturduğu Adalet Komisyonunda reddedildi. 8 üyenin katıldığı Adalet Komisyonu toplantısında bütün üyelerin aleyhte oy kullanması sonucu (Devamı sa. 7, s. 3'te)

Avukat Lea Tsemel buaün bir basın toplantısı düzenleyecek

İsraili Avukat, Faik Bulut ile görüşürülmedi

İSTANBUL (ÖZEL)
EÇEN hafta Yeşil köy Hava Limanında gözaltına alınan Faik Bulut, İsraili avukatı Bayan Lea Tsemel ile görüşürülmedi. Emniyet Müdürlüğü Birinci Şube yetkilileri avukatın görüşme isteğini, "İlk tahkikatın gizli olduğu" gerekçesiyle reddettiler. Faik Bulut'un Türk avukatları ise, dün Bakırköy Savcısı ile bir görüşme yaptı. Türk avukatlar (Devamı say. 7 s. 4'de)

Rum liderler, Kıbrıs'ta çözüm için önerilerini Aydınlık'a anlattılar

Cumhurbaşkanı Vekili Mihailidis

Kıbrıs Rum Cumhurbaşkanı Vekili ve Temsilciler Meclisi Başkanı

Mihailidis: İki bölgeyi federasyonu kabul ediyoruz

■ "Kıbrıs'ta geçmişteki acılar üzerinde çok konuşuldu. Birbirine güvenememe üzerinde duruldu. Hatta bazı kimseler şimdi vardıkları durumu devam ettirebilmek için hep bu konular üzerinde duruyorlar. Oysa liderlikler her yerde ileriye bakmalıdır."

■ "Türkiye'nin Adamız da asker bulundurmaması Kıbrıs'a hiçbir şey kazandırmadığı gibi kendisine de bir şey kazandırmıyor"

Erdoğan Özbalkıç'ın yazı dizisi 5. sayfa

Çanakkale zaferinin 65. yıldönümü törenlerle kutlanıyor

ÇANAKKALE (AA)
18 Mart Çanakkale Deniz Zaferinin 65. yıldönümü bugün Çanakkale'de Cumhuriyet alanında, Hasan Mevsuf Şehitliğinde ve Çanakkale Şehitler Anıtında düzenlenen törenlerle kutlanıyor.

Cumhuriyet alanında ki tören saat 10.00'da Atatürk anıtına çelenk konmasıyla başlıyor. Törende İstiklal Marşıyla (Devamı sa. 7 s. 7'de)

Matthöfer Japonya'dan Türkiye'ye yapacağı yardımı iki misline çıkarmasını istedi

HABER MERKEZİ
Türkiye'ye yapılacak yardımlar konusunu görüşmek üzere bir süre için Japonya'da bulunan Federal Almanya Maliye Bakanı Matthöfer dün Japonya'dan ayrıldı. Ajans (Devamı sa. 7, s. 4'te)

İlaça yüzde 52 zam geldi

ANKARA (AA)
İLAÇ fiyatlarının yeniden düzenlenmesine ilişkin çalışmalar tamamlanmaya göre, yeni fiyatlarına yüzde 52 olarak öngörülen zam, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından onaylandı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Müsteşarlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, yeni fiyatlarla göre düzenlenen listeler ilgili firmalara gönderilmeye başlandı. Yeni ilaç fiyatlarının birkaç gün içinde yürürlüğe gireceği de belirtilen açıklamada, ilaçların belirlenen fiyatlarla satılmadığı konusu sıkı bir şekilde denetlenecek ve fazla fiyatla ilaç satan eczanelere ceza uygulanacak.

Iran'da seçimlerin ilk turunda Beheştî'nin partisi önde gidiyor

Beni Sadr, hile yapılan yerlerde seçimlerin yenileneceğini açıkladı

- Secimleri İslam Cumhuriyet Partisinin kazanması halinde rehinelere durumunun güçleşeceği bildiriliyor
- Homeyni ile FKÖ arasında gizli bir anlaşma yapıldığı ileri sürüldü
- Orduda değişiklik yapılacak

TAHRAN (AJANSLAR) İran'da 270 sandalyelik Meclis seçimlerinin ilk turundan gelen ilk sonuçlardan, İslam Cumhuriyet Partisinin büyük farkla önde gittiği öğrenildi. İlk tur sonuçlarına dayanarak yapılan bazı tahminlere göre, bu parti 270 sandalyeden 110'unu kazanabilecek.

Ote yandan, Devlet Başkanı Beni Sadr radyoda bazı bölgelerde, seçime hile karıştığını, bazı seçmenlere baskı yapıldığını söyledi. Beni Sadr, seçime hile karıştıran yerlerde yeniden seçime gidileceğini hatırlattı.

Moskova yanlısı "Tudeh" partisi ise, Homeyni'nin "sağcılara" da solculara da oy veremeyin" şeklindeki sözlerinin seçmenleri olumsuz yönde etkilediğini ileri sürdü.

Bu arada, Devrim Muhafızları ile Kürtlerin çar-

ıştığı 6 yerleşim merkezinde oy verme işlemleri durdu. Kürdistan Demokrat Partisinin 5 üyesinin seçildiğini açıklamasına rağmen, AFP ajansı seçim sonuçlarının geçersiz sayıldığını bildirdi.

Siyasi gözlemciler, İslam Cumhuriyet Partisinin Mecliste çoğunluğu kazanması durumunda, Tahrân'da rehine tutulan Amerikalı diplomatların durumlarının daha da kötüleşeceğini belirtiyorlar.

ULUSLARARASI KOMİSYON

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, İran'ın devrik Şahla ilgili şikayetlerini soruşturmakla görevli BM Komisyonunun İranlı yetkililerin tutumunun açıklık kazanmasının ardından Tahrân'a geri dönebileceğini söyledi.

Waldeheim, Komisyonun görevinin ilk bölümü-

nü tamamladığını, buna başansızlık denemeyeceğini belirtti.

REHİNELERİN DURUMU

İran Devrim Konseyi üyesi ve Bütçe-Plan Bakanı Sahabi, Ameikan "Newsweek" dergisine verdiği demeçte, geçenlerde ziyaret ettiği Amerikalı rehinelere birçokunun sinir buhranı geçirdiğini, "casuslukla" suçlananların ise, sorgu ve sonra ayrı hücrelere konulduğunu bildirdi.

Sahabi, psikolojik baskıya duyarlı olup sinir buhranı geçirenlerin de ayrı yerlerde tutulduğunu açıkladı. Bakan, bazı rehinelere kaybolduğu yolundaki haberleri yalnadı.

İNGİLİZ GAZETESİNİN İDDİASI İngiltere'de yaymlanan "Sunday Times" gazetesi, İran'ın Filistin Kurtuluş Örgütüne (FKÖ)

sattığı her varil başına 2 dolarlık indirim yaptığını, buna karşılık FKÖ'nün rejim aleyhtarlarına karşı mücadelede İran yetkililerine yardımcı olduğunu ileri sürdü.

Homeyni ile FKÖ arasında imzalanan bu gizli anlaşmadan Devlet Başkanının haberdar edilmediği, bu yüzden Beni Sadr'a yakın kimselerin söz konusu bilgiyi gazete-ye verdiği iddia edildi.

İRAN ORDUSUNDA DEĞİŞİKLİK Aynı zamanda İran Silahlı Kuvvetleri Başkomutanı olan Devlet Başkanı Beni Sadr, İran Ordusunda "acil ve kesin" bir değişiklik yapılacağını ifade etti.

Beni Sadr ayrıca, üniformalı kişilerin kurallara aykırı olarak yapacakları her türlü toplantının yasaklandığını ve cezaya tabi tutulacağını belirtti.

Afgan ordusundaki askerler 28 Nisan 1978 darbesinden bu yana Müslüman gerillalara katliyordu. İşte Kunar'da direniş kuvvetleri saflarında çarpışan Afgan askerleri.

(Fotoğraf: AYDINLIK)

Rusların Afganistan'dan çekileceğine inanmıyoruz

- Geri çekilmeye hazırlanan biri, cephane ve asker göndermeye devam etmez
- İktidarın kitle örgütleri ve tabanı yok

Tamıştığımız iki gerilladan biri adı Hamit'ti galiba açık bir şekilde propaganda yapıyor. Halkı coşturduğunu söyleyebiliriz.

Dönüşte, yolumuz üzerinde bir aydınla karşılaştık. Ailesinden 5 kişiyi kaybetmişti. Ölürümüşlerdi. Gerillaların ağır ve modern silahlara sahip olmasının kötü bir şey olduğunu söylüyor.

HALK SOVYETLERE KARŞI Ayrıca, halk içinde ABD dostu bir eğilim vardı. Benim görüşüm, halan yüzde 80'i "Sovyetler kötü", yüzde 80'i "ABD'iler yidir" diyor. Milli bilinç gelişmiş. "Rusları kovalım, iktidarı biz alalım" diyorlar. Yalnızca, "Ruslar gitsin" diyorlar.

Onlara Çin'den, Avrupa'dan söz ettik. Çin ile Avrupa'ya karşı da belli bir sempati var. Babrak Karmel'in partisinin halkla hiç bir bağı yok. Halkla hiç bir ilişkisi olmayan bir klik. Oradaki evler bana Yunanistan'da 1790-1810 yıllarına ait görünüyor. Bombos alanlar, toprakları eker. Çatları hasır ve toprakları yapılmaz. Yağmur yağdığı zaman içeriye damlamaya başlıyor.

Calabada'a giderken durdurduğumuzda akşam bir handa kaldık. 30-35 kişi bir halını üzerinde uyuduk. Akşam yağmur yağdı. Sabahları tavandan süç geçiren geçirmiş gibi su akmaya başladı.

İnsanlar bize abul, zeki göründü. Yüzde 80'i şu veya bu şekilde birkaç tane İngilizce kelime biliyor. Seni süzüyorlar, inceliyorlar, şüpheleniyorlar, kabul ediyorlar ya da etmiyorlar. İktidarın kitle örgütleri ve bağları yok. Taban örgütleri yok. Hafife, polis vb. rolünde ajan diye bileceğimiz adamları var sadece. "Ruslar yidir" diye propaganda yapmaya çalışıyorlar halk için.

Babrak Karmel askerlerin masasını artdı. 4 bin Afgan lirasını yükseltti. Ortalama ücret düzenli 2 bin Afgan lirası. "Afganistan Lines" pilotu 8 bin Afgan lirası alıyor.

Giscard ve Schmidt başka bir buluşma sırasında. Bonn, özel zirve konusunda açıklama yaptı

Giscard ile Schmidt'in görüşmesi "çok yararlı" olmuş

BONN/PARIS Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing ile pazar günü bir görüşme yapan Alman Başbakanı Helmut Schmidt'in görüşmesi Klaus Boelling, dün Bonn'da bir açıklamayı yaptı.

İki liderin 5 saatlik özel görüşmesinin "çok yararlı" olduğunu söyle-

Rusya, "Tarafsız Afganistan" tezi ile vakit kazanmaya çalışırken

Afgan ordusunun bir bölümü de işgalcilere karşı savaşa girdi

- Kabil'de kukla yönetim ile Moskova arasında varılan anlaşmaya göre, "Sovyet birlikleri geçici olarak Afganistan'da"

Afganistan'dan dönen Yunanlı gazeteciler anlatıyor:

ISGAL GÜNLERİ

T. Skrubelos-Y. Kaunis (Çeviri:T.Macı)

İktidarın halkla bağları olmadığını söyledik. İktidar zor durumda. Bir kalkınma programı çemeleri gerekir ama bu imkansız gözüküyor. Çünkü, işçi örgütleri yok, köylü örgütleri yok, İslam ideolojisi hakim, modern üretim araçları yok. Biz sadece üç fabrika görebildik.

Bunların ikisi çimento fabrikası. İnşaat yapılabilecek herhalde. Direnişçilerden biri, tarımda yüzde 60 oranında traktör kullanıldığını söylemişti. Ama biz çok az traktör gördük. Geniş ve zengin toprakları var ama kullanılmıyor. Deyim yerindeyse, bu toprakları Yunanistan'da olsa, Yunanistan'ın zengin ülkelerden biri haline gelir. Nehirler boydan boya akar.

Tuğla imal edilmiyor. Binaları tuğla ile inşa etmiyorlar. Bir şey daha eklemek istiyorum. Direnişçiler şehirlerde çok güçlü. Ama duvarlara slogan yazılmıyor. Bildiri dağıtılmıyor. Bunun iki nedeni olabilir. Birincisi, okuma yazma oranı çok az. İkincisi direniş hareketinin kendisi, yeni mücadele biçimlerini henüz kavrayamamış olabilir.

Hükümet duvarlara gazete yapıştırıyor. Ama okuyan hemen hemen yok gibi. Karşı olduklarından değil, okuyamadıklarından. Okuma yazma bilmeyen nüfusun yüzde 80'ini oluşturuyor. Şu andaki örgütlenme düzeyi ile halk bir tek direniş çizgisi izlemiş durumda şehirlerde: İslam çizgisi. Rusların gitmesi için dua ediyorlar. Sabotaj yapma, belli aralarda belli noktalar darbe indirme gibi bir durum heruz yok. Mücadele biçimlerinin ulaştığı en üst aşama "kepenk kapatma" eylemi.

Gördüğümüz üç şehir içinde, (Herat, Kandahar, Kabil), direniş hareketinden en az etkilenebilir Herat. Burada Sovyetlerin havaalanı da var. Özet olarak, Rusların Afganistan'dan çekileceğine inanmıyoruz. Cephane ve asker göndermeye devam ediyorlar. Bu, geri çekilmeye hazırlanan birinin yapacağı şeyler değil. Sonra, Rusların işine gelen bir siyasi çözüm ufukta görünmüyor. Hatta kısa vadede bile böyle bir çözüm yok.

BITTİ

Schmidt'in Amerika gezisi, Giscard d'Estaing ile Körfez gezisi hakkında karşılıklı olarak bilgi verdiklerini hatırlatan Alman hükümet sözcüsü, Sovyetlerin Afganistan işgaline karşı tutum konusunda ABD ile Batı Avrupa arasında bir görüş ayrılığı bulunmadığını ileri sürdü. Alman hükümet sözcüsüne göre, ABD ve Batı Avrupa, Sovyet birliklerinin Afganistan'dan geri çekilmesini ve Afganistan'ın yeniden Bloksuz bir ülke haline gelmesini istiyor.

Pazar günü Hamburg'ta yapılan Giscard-Schmidt görüşmesinden sonra özellikle Fransız tarafının ayntılı bir açıklama yapmaması dikkat çekti. Fransız Radyosu, Schmidt'in Washington dönüşü boykot taraftarı bir tutum takındığını belirtmiş ve yakında Brüksel'de yapılacak olan AET zirvesi konusunda birçok meselenin tartışılacağını söylemişti.

17 Mart tarihli Fransız gazeteleri, Giscard-Schmidt görüşmesinden sonra hakim olan sessizliğin işaretleri olarak yorumlarken, Bonn yönetiminin ABD'nin desteğiyle Fransa'yı etkilediğini ima ediyor.

PARIS-LONDRA anlaşmazlığı tehlikelidir

LONDRA (AA-AFP) İngiltere'nin ünlü ekonomi gazetesi "Financial Times", AET içindeki sorunlara değindiği makalesinde Paris ile Londra arasındaki anlaşmazlığın bir siyasal kriz doğuracak boyutta olduğunu yazdı. İngiltere'nin AET bütcesine yaptığı katkı konusundaki indirim isteginin Fransa tarafından reddedildiğini hatırlatan gazete, Fransa'nın bu sorunu AET zirvesi gündemine bile getirmeye çalıştığını yazdı.

"Financial Times" gazetesi, Fransa ile İngiltere arasındaki anlaşmazlığa karşı Batı dünyasının kayıtsız kalmayacağını belirtti. İngiliz gazetesi, İran ve Afganistan olaylarından sonra uluslararası siyasal ortamın yeni bazı gerginlikleri kaldırmayacağını yorumladı.

İslamabad ve Yeni Delhi'ye gelen görüşme tamları özellikle Pakia ve Kunar eyaletlerine gönderilen Afgan ordu birliklerinin Sovyet işgaline karşı direnişçilerin safında savaşa girdiklerini bildirdiler. Sovyet askeri danışmanların katliam emirlerine uymayan çok sayıda yüksek rütbeli askerin silahlarıyla birlikte Afgan direniş kuvvetlerine katıldığı öğrenildi.

Direniş örgütlerinden "Afganistan Milli Kurtuluş Cephesi"nin bir sözcüsü dün Peşaver'de yaptığı açıklamada, Pakia ve Kunar eyaletlerindeki çarpışmalar konusunda bilgi verdi. İşgalci askerlerin bu çatışmalarda 50 ölü verdiklerini açıklayan sözcü, 75 Afgan askerinin de teslim olduklarını belirtti.

MOSKOVA'DA AÇIKLANAN BİLDİRİ Sovyet işgalinden sonra Kabil'de iktidara getirilen Babrak Karmel yönetiminin Dışişleri Bakanı Şah Muhammed Dost'un Moskova'da yaptığı görüşmelerden sonra bir Afgan-Sovyet ortak bildirisini yayınladı. Fransa Radyosunun TASS ajansına dayanarak verdiği habere göre, ortak bildiri Rus askerlerinin Afganistan'da geçici olarak işlenmesine izin veriyor.

Hatırlanacağı üzere, Sovyetler Birliği 1968 yılında da Çekoslovakya'ya girdikten sonra "geçici olarak" bu ülkede işlenebileceğini açıklamıştı. Ote yandan Afganistan Haber Ajansına dayanarak TASS, Afganistan'dan Amin döneminde kaçan herkesin bir ay içinde ülkeye dönebileceğini açıkladı. Yapılan açıklamaya göre, "anti-propaganda etkilenecek" Afganistan'ı terkedenler, ülkeye geri döndüklerinde, devletleştirilmiş olan gayri-menkullerine sahip olamayacaklar.

TASS GENŞERER E ÇATTI Sovyet TASS ajansı, ABD'nin siyasetini izlediği iddiasıyla, Batı Alman Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Genscher'i sert bir dille kınadı. Genscher'in "Demokratik Afganistan Cumhuriyeti" aleyhinde faaliyet gösterdiğini öne süren TASS, Genscher'in Afgan halkının kaderini tayin etme konusunda "hakemlik tasadığını" söyledi.

Çin, "Tarafsız Afganistan" tezine karşı çıkıyor

Çinli yetkililer Malezya, Pakistan ve Tokyo'da temaslar yapıyor

Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Huang Hua, önceki gün Kuala Lumpur'da bir açıklamaya yaparak Çin'in, Afganistan'ı yabancı devletlerin garantisiz hale tarafsızlaştırma önerisine karşı olduğunu bildirdi.

Malezya'ya yaptığı üç günlük gezinin sonunda düzenlediği basın toplantısında, "Afgan halkının fikri alınmadan zorla uygulanacak böyle bir çözümün kabul edilemeyeceğini" belirten Hua, Afganistan'daki Rus askerlerinin derhal ve koşulsuz olarak geri çekilmesini istedi. Çin Dışişleri Bakanı Afganistan halkının kendi ülkesinin kaderini bağımsızca tayin etmesi gerektiğini belirtti.

ÇİN-PAKİSTAN İŞBİRLİĞİ GELİŞİYOR Ote yandan Pakistan'daki gezisini sürdüren Çin Savunma Bakanı Yardımcısı, Pekin ile İslamabad

arasındaki dayanışmanın güçlendiğini belirtti. Pakistan'ın ulusal bağımsızlığı ve toprak bütünlüğüne savunması için Çin'in Pakistan'ı desteklemeye devam edeceğini belirten Savunma Bakanı Yardımcısı Pakistan Devlet Başkanı Ziya Ul-Hak onuruna bir davet verdi.

ÇİN-JAPON İLİŞKİLERİ Çin Dışişleri Bakanı Yardımcısı Han Nianlong başkanlığındaki Çin heyeti, Japon yetkililerle görüşmeler yapmak üzere Tokyo'da bulunuyor. İki ülke arasında imzalanmış olan Dostluk ve İşbirliği anlaşması çerçevesinde düzenli olarak yapılan görüşmelerde Kore, Vietnam ve Afganistan sorunlarının ele alındığı bildirildi. Japon Dışişleri Bakanı sözcüsünün yaptığı açıklamaya göre, iki heyet karşılıklı olarak bilgi alış-verişinde bulundu.

NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Baskomutanı General Rogers: "Sovyetler son 15 yıl içinde Batı ile boy ölçüşecek hale geldi"

Bir İngiliz profesör, 18 ay içinde Sovyet tehdidinin en tehlikeli boyutlara ulaşacağını söyledi

LONDRA (AA-AFP) NATO Avrupa Silahlı Kuvvetleri Baskomutanı General Bernard W. Rogers, Sovyet silahlarının Batı silahlarına oranla nicelik ve nitelik yönünden denk olduğunu, hatta Sovyet silahlarının bazen daha üstün bir nitelik arzettiğini söyledi.

İngiliz BBC Radyosunun düzenlediği bir oturumda konuşan General Rogers, Rusların son 15 yıl içinde Bath askeri güçlere ulaştığını ve artık onlarla boy ölçüşebilecek duruma geldiğini belirtti. Örnek olarak Orta Avrupa'daki zorlu birlikleri veren Rogers, Sovyetlerin bu alanda "bela güç" olduklarını açıkladı. Oturma katlıan Edinburg Üniversitesi Profesörlerinden John Erikson, Sovyetlerin Batı Avrupa'ya yönelik askeri tehditlerinin sanıldığı gibi 1983-84 dönemi için değil, fakat önümüzdeki 18 ay için en tehlikeli boyutlara ulaşacağını söyledi.

Zimbabve'de seçimlerin yapılmasıyla Mugabe önderliğindeki halk büyük zafer kazandı. Ardından gerillalarla Rodezya ordusu birleşmeye başladı. Fotoğrafta siyah gerillalar ve beyaz askerler beraberce görülüyor.

ZIMBABVE'NİN İLK KADIN BAKANI

ESKİ BİR GERİLLA

5 kıtadan KISA HABERLER

Bir Nikaragua heyeti Moskova'ya gitti

"Sandinista Kurtuluş Cephesi" liderlerinin başkanlık ettiği Nikaragua hükümetinden bir heyetin Moskova'ya gittiği bildirildi.

Pravda'nın haberine göre, heyet, Sovyet Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Sovyet hükümetinin daveti üzerine Sovyetler Birliği'ne gitti. Pravda'da yayınlanan yazıda, bu ziyaretin iki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini güçlendireceği ileri sürüldü.

Yunanistan Komünist Partisi (DIŞ) Karamanlis'e karşı

Geçenlerde 400 üyesinin Merkez Komitesini eleştirdiği Yunanistan DIŞ Komünist Partisi, Atina hükümetinin ABD ile ilişkilerini düzeltmesine karşı faaliyete geçti. Parlamentodaki temsilcileri ile Karamanlis hükümetine karşı bir kampanyaya başlatan Sovyet yanlısı Parti, Yunanistan'ın Ege ve Kıbrıs sorunlarını NATO'nun çıkarları doğrultusunda çözmeye çalıştığını iddia etti.

Dış Komünist Partili milletvekilleri, Parlamento yaptıkları konuşmalarda ABD'li diplomatların açıkça ve serbestçe Yunanistan'ın iç işlerine karıştıklarını öne sürdüler.

Kaset satan Doğu Almanyalı gümrükçü 20 ay hapse mahkum oldu

Frank Noetzold adındaki bir Doğu Alman gümrük memuru, Wolf Biermann adlı şarkıcının kasetlerini sattığı gerekçesiyle 20 ay hapse mahkum edildi. Batı Berlin'deki "İnsan Hakları Çalışma Grubu"nun yaptığı açıklamaya göre, sürgünde yaşayan Doğu Almanyalı şarkıcı Biermann'ın kasetlerini vatandaşlarına satan Noetzold, Karl Marks kentinde yapılan mahkemesinde "Devlet aleyhtarlığı propagandası" yaptığını kabul etmek zorunda kaldı.

Uganda'da çatışma: 5 ölü

Uganda başkenti Kampala'nın Kibule kesiminde halk ile asker ve polisler arasında çıkan çatışmalar sırasında 5 kişi öldü.

Henüz doğrulanmayan haberlere göre, çatışma Tanzanyalı bir askerin öldürülmesiyle başladı. Üç saat kadar süren çatışmalarda halk, öldürülen arkadaşlarını aramaya gelen Tanzanyalı askerler ile çatıştı, daha sonra da olay yerine gelen Ugandalı asker ve polisler kalabalığı dağıtmaya çalıştı.

SALISBURY (THA)

Zimbabve'de ırkçı rejime karşı savaşan ve önemli bir çarpışmadan iki gün sonra doğum yapan bir kadın gerilla, ülkenin ilk kadın bakanı oldu.

25 yaşındaki Teurai Ropa Nhonho, Başbakan Robert Mugabe tarafından Gençlik, Spor ve Eğlenceler Bakanlığına getirildi. "Dökülen kan" anlamına gelen Teurai Ropa kadın gerillanın esas ismi değil. Esas ismi Joyce Muari olan kadın gerilla bu ismi 18 yaşında Yurtsever Cephe gerillalarına katıldığı zaman aldı.

Teurai Ropa Nhonho, kendisiyle yapılan bir röportajda, yağmuru mevsim boyunca, çalılık bölgelerdeki yaşam koşullarının çok kötü olduğunu, ağaçların altında uyduklarını, bazen ayakta kalabildiklerini ve bunun tabanlarının incel-

mesine neden olarak çok acı verdiğini belirtti. 1975'te Mozambik'teki gerilla kampında politik komiser olan Bayan Nhonho, daha sonra General Nhonho ile 1977'de evlendi ve büyük bir gerilla eğitim kampında komutan oldu.

Mugabe önderliğindeki "Zimbabve Afrika Ulusal Birliği" (ZANU) Merkez Komitesi üyesi olarak Çin, Romanya ve Yugoslavya'yı ziyaret eden Bayan Nhonho'nun yansırı kabinde bir kadın bakan daha var. 1975'de Lusaka'da bir sulkast sonucu öldürülen Yurtsever lider Herbert Chitepo'nun eşi Ian Victoria Chitepo da kabinde Başbakan Yardımcısı olarak görev alıyor.

İrkçi rejimin Başbakanı Ian Smith ve Abel Muzorewa hükümetlerinde, hiçbir kadın görev almamıştı.

Begin, FKÖ'yü asla tanımayacaklarını yineledi

PARIS Fransa'da yayınlanan "Le Monde" gazetesine bir demec veren, İsrail Başbakanı Menahem Begin, İsrail'in, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKÖ) tanımak istemediğini söyledi. Begin Fransa ve diğer Avrupa ülkelerinin Yahudi devletinin güvenliği konusunda çok dikkatli olmaları gerektiğini söyleyerek, "bu ülkeler 1930 ve 40'larda Yahudilere neler yaptığını görüyor" dedi.

Begin bu arada, Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing'in Filistinlilerin kendi kaderini tayin hakkını ve FKÖ'nün barış görüşmelerine katılmasını desteklemesinin Camp David anlaşma-

larının aleyhine bir gelişme olduğunu ileri sürdü. Begin, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Almanların da Çekoslovakya'da kendi kaderini tayini savunduğunu hatırlatarak, kendi siyasetlerine haklılık kazandırmaya çalıştı.

Ote yandan Begin, FKÖ önderliğindeki bir Filistin devletinin kaçınılmaz olarak bir Sovyet üssü haline geleceğini iddia ederek, buna gerekçe olarak FKÖ'nün Afganistan işgaline karşı çıkmasını gösterdi.

İsrail Devlet Başkanı ABD'nin BM Güvenlik Konseyinde İsrail aleyhindeki bir karar tasarımasını katılmasını ise "kendilerine çok acı veren bir şey" olarak nitelendirdi.

Kolombiya'daki rehinelere Uruguay Büyükelçisi kaçtı

BOGOTA (AP) Devlet Başkanının Basın Sekreteri, Gomez'in yatak çarşafına tutunarak aşağıya indiğini, çarşafındaki düğümün son anda kopması yüzünden Büyükelçinin bazı yerlerini sınırdığı açıkladı. Basın Sekreteri, tehdidçilerin Gomez, ikinci kattan atılarak kaçtı.

Eiçliğin önünde park etmiş bir otomobilin arkasına sakanan Gomez'i askeri polislin kurtardığı bildiriliyor. Kolombiya

İŞÇİ SENDİKA

ÖRSE ÇEKİÇ

Gülay Göktürk

Nasıl bir eşel-mobil?

Demirel'in bundan 100 gün kadar önce, hükümet programını açıkladığı günlerde 'eşel-mobil'den bahsetmesi çok kişiye kuşkuyla karşılık bir memnuniyet yaratmıştı.

Memnuniyet yaratmıştı. Çünkü eşel-mobil denen sistem, gerçekten de olumlu, benimsenmesi gereken bir sistemdi. Bildiğimiz kadıyla sistemin amacı, çalışan kesimin satınalma gücünün fiyatlar karşısında korunması idi. Bu, hele hele bizim gibi, ne aşağı ücret tepitlerinin, ne katsayı artışlarının ve üç yılda bir gelen terfilerin ve ne de toplu sözleşmelerin fiyatlarındaki astronomik artışlara yetişemediği ülkelerde daha da gerekli hale geliyordu. Özellikle son yıllarda enflasyon öyle bir orana varmıştı ki, tespit edilen asgari ücret birkaç ay sonra komik hale geliyor, memur katsayı artışları daha yürürlüğe girmeden geçerliliğini yitiriyordu. Sendikacılar, toplu sözleşme masasına otururken taleplerini hangi kıstasa göre tespit edeceklerini, ne isteyeceklerini bilemiyorlardı.

Ancak, Demirel'in eşel-mobil'den sözmesi çeşitli kuşuklara da yol açmıştı. Çünkü ya enflasyonla mücadelenin asıl yolu olarak çalışan kesimin gelirini sınırlamayı gören bir iktidardan kalkıp her fiyat artışında ücretlerin de artması demek olan bir sistemi savunması oldukça çelişkili idi.

Kısacası, eşel-mobil, fikir olarak güzeldi, hoştu, ama bakalım Demirel'in kafasındaki eşel-mobil nasıl bir şeydi?

İşte kamuoyu, çalışanlar ve sendikalar bu kuşuklar içinde beklemekteyken, hükümetin yasa tasarıları piyasaya çıktı. Çıkmasıyla birlikte de farkı yorumlar, tartışmalar başladı.

Bugün tartışmaların asıl yoğunlaştığı nokta, tasarıların özünü oluşturan birinci maddesine ilişkin. Bu maddeye göre yılda iki kez, geçmiş altı ayın fiyat artışları, gelecek altı ayın fiyat artışlarının bir kısmını karşılayacak. Sonra da, kamu kuruluşlarında çalışan işçi ve memurların aylık ücret ve diğer ödemeleri, bu katsayıya göre 'düzeltilecek'. Madde böyle diyor.

Sözleşmesiz personelin aylıklarının bu şekilde düzeltilmesi, yani, yılda iki kez, fiyat artışlarına uygun hale getirilmesi normal, amaca uygun bir şeydir. Ama, toplu sözleşmesini yapmış bir işçinin ücretinin 'düzeltilmesinden' ne anlamak gerekir? Yasada yer alan bu 'düzeltilecek' sözü, sendikacılar için ne anlama gelmektedir? İşte, yasa tasarılarının açık olmayan üstelik de büyük önem taşıyan yanı budur.

Eğer, yasadaki 'düzeltilecek' sözünden anlaşılacak şey, toplu sözleşmenin yürürlükte olduğu iki yıl boyunca sözleşmeyle alınan ücret, fiyat artışlarının gerisinde kaldığı zaman ve şartlarda, işveren tarafı, ücretlere aradaki fark kadar bir zammı otomatik olarak yapar anlamı ise, buna kimsenin bir itirazı olamaz elbette. Zaten, eşel-mobil sisteminin toplu sözleşme düzenine uyarlanması da ancak bu şekilde olabilir. Ancak, hükümetin, sürekli olarak kamu kesiminde imzalanan sözleşmelerin devlete çok ağır yükler getirdiğinden, artık taşınmaz hale geldiğinden yandırdığı düşünülürse, aynı hükümetin, kamu kesimindeki toplu sözleşmelerin mali yükünün daha da ağırlaşması anlamına gelen bir yasa tasarısı hazırlayıp alelacele Meclise sunması oldukça garip kaçmaktadır.

O halde, yasa tasarılarından umulan bir başka 'fayda' mı vardır? Tasarıda yer alan 'düzeltilecek' sözü başka anlamda mı kullanılmakta, bu yasa ile elde getirilmesi düşünülen bazı kararnamelelere kapı mı açılmak istenmektedir?

Burada akla gelen en kötü ihtimal şudur:

Tasan, 'düzeltilecek' sözü, 'toplu sözleşme ile alınacak ücret zamları merkezi olarak tespit edilen katsayıyı aşamaz, onun üzerine çıkamaz anlamında kullanılmaktadır. O zaman ne olacaktır? Sendika toplu sözleşmeye oturacak, ama parasal maddeler, merkezi olarak eşel-mobil sistemi ile belirlenecek. Sendikaya kalan ise, sadece genel hükümlerin ve parasal maddelerin dışındaki diğer konuların pazarlığı olacaktır.

Eğer, hükümetin 'Eşel-Mobil' diye sunduğu yasa tasarılarından çıkan anlam buyusa, bu tek cümle ile, Demirel hükümetinin 'toplu sözleşme hakkını 5 yıl için askıya aldım' demesinden başka bir anlamı gelmez.

Demirel iktidarı böyle bir şeye kalkışabilir mi?

Doğrusunu söylemek gerekirse, biz Türkiye'de ne Demirel'in ne de bir başka iktidarı böyle bir maceraya girişebileceğini sanmıyoruz. 274-275 sayılı yasalar yerinde dururken, Anayasanın 47. maddesi hâlâ geçerliyse, bu kadar yasadışı bir yasa (!) çıkarmaya kalkışmak için ya hiç hukuk bilmemek, ya da bu halkı hiç tanımamak gerekir. Biz Demirel hükümetinin her iki konuda da cahil olduğunu sanmıyoruz. Ama ana muhalefet partisi lideri dahil, birçok kişi ve çevre hazırlanan tasarıyı bu şekilde yorumluyor ve bütün kamuoyu haklı olarak kuşku duyuyorsa, bu meselelerin yetkili ağızlarından ve acilen açıklığa kavuşturulması gerekiyor demektir.

Denizcilik Bankası

Nakliyat İşletmesinde sözleşme 1 Nisanda başlıyor

İSTANBUL (AA) Denizcilik Bankası Nakliyat İşletmesi ile İstanbul Deniz Ulaştırma Sendikası arasında 3 bin 500 işçiyi kapsayan 8. dönem toplu sözleşmesi görüşmelerine 1 Nisan 1980 günü başlanacak.

İstanbul Deniz Ulaştırma Sendikası yetkililerinin yapılan açıklamaya göre Deniz Nakliyat İşletmesinin 63 gemisinde ve büro hizmetlerinde toplam 3 bin 500 işçi çalışıyor.

Seminerde katılan demiryolu işçileri, hükümetin yeni vergi yasa tasarılarını eleştirirken Sendika Başkanı Zafer Boyar da (yanda) DYP-İŞ'in taleplerini açıkladı.

İstanbul Demiryolu İşçi Sendikası Başkanı Zafer Boyar:

«Ücretliler enflasyon ve vergi kısılcasına alınmıştır»

İSTANBUL (ÖZEL) Türk-İŞ'e bağlı DYP-İŞ Federasyonu üyesi İstanbul Demiryolu İşçi Sendikası'nın Mali İstikrar Kanunu Tasarısı'na ilişkin görüşlerini açıkladı.

Boyar konuşmasında hükümetin Mali İstikrar Kanun Tasarısını şu noktalardan eleştirdi: "1- Özel indirim haddinin asgari ücret düzeyine çıkarılması ve asgari ücretin rakam olarak değil kavram olarak vergi dışı bırakılması istiyoruz.

"2- Emek gelirleriyle sermaye gelirlerine ayrı vergi tarifeleri düzenlenmelidir.

"3- Ücretlerden ayrı olarak vergilendirilen ikramiye ve diğer gelirlerin ayrı vergilendirilmesine devam edilmelidir.

"4- Tasarıyla ücretliler dışındaki kesimlere tavan istisnaları, işçi ve memura (tanımadan çok daha fazladır).

"5- Vergi ödemeyen kesimlerin üstüne gidilmelidir.

"6- Tümüyle vergi dışı tutulmasını istediğimiz kadem tasminatlarımız, bir takım yorum ve kısıtlarla daha yüksek oranlarda vergilendirilerek sınırlandırılmak istenmektedir.

Seminerde daha sonra İktisat Fakültesinden Dr. Burhan Şenatalar ile Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanlarından Veysi Sevil de birer konuşma yaptılar. Türk-İŞ 1. Bölge Temsilcisi İsmail Popkar ve ÇİMSİŞ İstanbul Şube Başkanı Hasan İbiş de seminerde hazır bulundular.

DYP-İŞ, ASGARİ ÜCRETİN VERGİ DİŞİ BIRAKILMASINI İSTEDİ

Türk-İŞ'e bağlı DYP-İŞ Genel Başkanı Şerafettin Akova asgari ücretin vergi dışı bırakılmasını istedi.

Din olağanüstü toplantısında Genel Yönetim Kurulu toplantısında konuşan Akova, yeni vergi tasarılarını ve iş hayatını ilgilendiren diğer tasarıları inceleyeceklerini ve görüşlerini beyan edeceklerini söyledi.

İki gün sürecek toplantının açılışında önerilerini sıralayan Akova, ayrıca şu talepleri belirtti: "İşçi ücretlerinden vergi peşin tahsil edildiği için yüksek enflasyonun hissiyle beyanname usulü vergi verenerlere göre daha az ve değişik düzeyde vergi tarifesi uygulanmalıdır.

"Vergi gelirlerinde ağırlık, dolaylı vergilerden dolaysız vergilere ve genel vergilerin yoğunluğu lüks tüketim harcamalarına aktarılmalıdır.

"Büyük toprak sahipleri vergilendirilmeli ve muafiyet sınırı makul bir düzeyde tutulmalıdır.

Akova, kıdem tazminatının kısıtlanmasına da karşı çıktığı ve getirilmeye istenen tavanın Anayasanın 40. maddesinde yer alan "çalışma ve sözleşme hürriyetini" ortadan kaldıran niteliğe olduğunu işaret ederek, bir kısım çalışanların haklarını kısıtlayarak değil, tersine o hakları, kazandıran haklar düzenine çıkararak esitlik sağlanmasını gereğini belirtti.

Sümer Çelik'te işçiler sendikalaşmak isteyince işten atıldılar

İZMİR (ÖZEL)

İzmir Gazemir'deki Sümer Çelik ve Makina Fabrikasında ilan edilen lokavta 70 işçi işten atıldı. İşten çıkarılmaları üzerine fabrika önünde direnişe geçen işçiler, sendikalaşmak istedikleri ve Devrimci Metal-İş Sendikasına üye oldukları için işveren lokavt ilan ederek işten çıkarttığını belirtiyorlar.

90'a yakın işçinin çalıştığı Sümer Çelik Döküm ve Makina Fabrikalarında, bir siredir örgütlenmeye çalışan Devrimci Metal-İş Sendikası, işverene 1 Ocak tarihinde toplu sözleşme çağrısında bulundu. İşveren 21 Ocak tarihinden itibaren parti parti işten atmalara başladı. 11 Şubat tarihinde Devrimci Metal-İş Sendikasının toplu sözleşme için yetkili olduğundan saptanmasından sonra da lokavt ilan ederek, işyerinde çalışanları gösterdiği yakınlardan dışındaki bütün işçileri işten attı.

İşten atılan işçiler fabrika önünde direnişe geçerek çadır kurarak, kanunsuz direniş gerekçesiyle polis tarafından gözaltına alındılar. Daha sonra serbest bırakılan işçiler sendikalaşmak yüzünden işten atılmalarına sessiz kalmayacaklarını, sonuna kadar direnişi sürdüreceklerini belirttiler.

Sendikalar anlaştı Otosan'da referandum yapılacak

İSTANBUL (AA)

Otosan işyerinde yetkili sendikaların belirlenmesi için referandum yapılacağı bildiriliyor. Tüm Maden-İş Sendikası yetkilileri tarafından yapılan açıklamaya göre, Tüm Maden-İş referandum çağrısı Cevher-İş ve T. Maden-İş sendikaları tarafından kabul edildi. Otosan'da önümüzdeki günlerde yetkili sendikayı belirlemek için gizli oylama yapılacağı belirtiliyor.

Mücadeleyi desteklemek üzere düzenlenen salon toplantılarından bir görüntü. Fotoğraftaki yüzler, işçilerin tespit edilmesini önlemek için fotoğrafın basılılığı, Fransız dergisi tarafından bantlanmıştır.

HBF, Türk Konsolosluğuna 9 metrelik dilekçe verdi

Türkiyeli konfeksiyon işçilerinin «açlık grevi» Fransız kamuoyunu ayağa kaldırdı

Yıllardır ağır şartlar altında kaçak olarak çalışan işçiler "oturma ve çalışma kartı" almak istiyorlar

HABER MERKEZİ Fransa'da Türkiyeli konfeksiyon işçilerinin "Oturma ve Çalışma Kartı" almak için yaptıkları açlık grevi Fransız kamuoyunda büyük yankılar yarattı.

Avrupa Halk Birlikleri Federasyonu Paris Şubesi bu konuda daha önce Eccevit hükümetine verilen 500 imzalı 9 metre uzunluğundaki bir dilekçe için bu kez Demirel hükümetine iktidarı ele geçiren Paris'teki Türk Konsolosluğuna verdi.

11 Şubat günü başlayan grev ve direniş Fransa'daki ikinci büyük işçi konfederasyonu CFDT tarafından da aktif olarak destekleniyor. Bugüne kadar düzenlenen çeşitli salon toplantıları ve mitinglere binlerce kişi katıldı.

Göçmen işçilerin sorunları ile ilgili Fransa Müsteşarı Lionel Stoler, direnişçilerin temsilcileri ile çeşitli görüşmeler yaptı, ancak henüz soruna kesin bir çözüm getirilmedi.

Açlık grevindekilerden 60 yaşındaki yaşlı bir işçinin iki kez hastaneye kaldırılması buna rağmen direniş sürdümesi Fransız basını ve Televizyonunun günlerce meşgul ettiği. Kart-İş işçileri kart verilmesi için açılan imza kampanyasına şimdiye kadar on binlerce Fransız katıldı.

YASA TASARISI Fransa'daki kartsız işçilerin mücadelesi Fransa hükümetinin yabancı işçiler için yeni bir yasa tasarısı hazırlaması ile başladı. Bu yasa göre Fransa'da "kaçak" olarak yıllardır en ağır şartlar altında çalışan onbinlerce işçiye çalışma kartı verilmeyecek ve geri gönderileceklerdi. Türkiyeli işçiler 40 bine ulaşan bir rakamla bu yasadaki etkilenen kesimin başında geliyorlardı.

Konfeksiyon işçileri ise kaçak işçilerin en çileli kesimini oluşturuyor. Son derece kötü şartlar altında günde 12-13 saat çalıştırılarak çalıştırılıyor.

Yeni yasaya göre kaçak olarak çalışan onbinlerce yabancı işçinin durumunu olumlu yönde etkileyeceği belirtiliyor.

Ne umdular, ne buldular

Bir köpek ve yavruları Beyoğlu'nu karıştırdı

Fotoğraflar: Can San

Ve mağaza sahibi gerçekçi açıklıyor. Mağazanın önünde doğum yapan bir köpek ve yavrularını, dükkana alan mağaza çalışanlarını gören bir yurttaş, köpekleri görmek için vitrinden içeri bakıyor. Sonra biri daha, biri daha. Ve sonra bir müzibin "Mağazada Bülent Ersoy var" sözleri. Bu sözle hemen inanan yüzlerce insanı, içeride Bülent Ersoy'un olmadığına ikna etmek mümkün olmuyor ve kalabalık ancak güvenli bir şekilde uzaklaştırılıyor.

ABD'de hayal okullarının bulunduğu ve üniversitelerde yaratıcılık kursülerinin kurulduğunu biliyor muydunuz?

Yaratıcılığın Allah vergisi olmadığı ispatlanıyor

Yaratıcılık bizde Allah vergisi sayılır. İki yaşındaki çocuğun kumda şekil çıkarmasından, iki taş üstüste koyulmasına kadar bütün oyunlarını dikkatle izleyen anne babalar çoğu kez çocuklarının yaratıcılığını keşfedebilirler. "Bu çocuk mimar olacak, baksanıza" diye komşulara gösterilen baksanıza, kim bilir belki geleceğin en başarılı mimar adaylarıdır. Ancak sadece yeteneğin, yaratıcılığın yeterli olmadığı ortaya çıkmaktadır. Oyun oynarken diğer çocuklardan "başka" olan bu çocuk, büyük bir olasılıkla ünlü bir mimar olamayacak ve yeteneği yalnızca çocukluk anıları olarak kendisine hatırlanacaktır.

HAYAL KURMANIN DA BİLİMİ VAR

Yeteneğin bilgilele bütünleşmeğe sönüp gideceği herkes kabul edilmektedir. Koşulları yeteneğin ortaya koymasına engel olduğu düşünülür. Oysa insanın içinde sürekli varolan ve ortamını bulunca hemen ortaya çıkacak bir yaratıcı "ruh" hâlinde bulunduğu inanmamız, artık imkansızdır. Çünkü gelişmiş ülkeler hayal kurmanın da bilimini yapmaktadır.

Araştırmalardan insanın yaratma potansiyelinin kişiliğin tümüne bağlı olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bir kişinin yaratıcılığı yaşamının ilk senelerinde etkilenebilir. Bu nedenle, küçük çocuk yaratıcı yaratma yani eser koya koya yaratıcılığını geliştirilmelidir.

Konfeksiyoncuların ve diğer bütün işçilerin talepleri şu noktalarda toplanıyor:

1- En az 1979 yılı sonuna kadar Fransa'ya gelecek çalışan konfeksiyon işçilerine oturma ve çalışma kartının verilmesi.

2- Çalışma ve oturma kartı için kontrat getirilmesi şartının ve zorunluluğunun kaldırılması.

3- Turist işçilerin pasaportuna vurulan "sınırdışı edilme" kararlarının iptali.

4- Kaçak çalıştığı gerekçesiyle tutuklanan ve gözaltına alınan bütün konfeksiyon işçilerinin serbest bırakılması.

5- Çalışma grubunda elde edilen sonuçların ve alınan hakların en geniş şekilde Fransa'da çalışan bütün Türkiyeli işçilere duyurulması.

Bu mücadelenin başarısının Fransa'da turist pasaportu ile kaçak olarak çalışan onbinlerce yabancı işçinin durumunu olumlu yönde etkileyeceği belirtiliyor.

İşte, çürümekte olan "Bitlis" cevher gemisi.

1976'da denize indirilen "Bitlis" cevher gemisi hâlâ sefere konmadı

İSTANBUL (ÖZEL)

Denizcilik Bankası'na bağlı Camialtı tersanesinde 1976 yılında denize indirilen 18 bin tonluk "Bitlis" cevher gemisi tersanede çürümeye bırakıldı. Ambar kapaklarının gümrükten çekilmesinin gecikmesi ve bazı elektronik cihazların geç takılması geminin çürümeye neden oldu.

Geminin yapımında çalışan işçiler devletin kendi malını gümrükten zamanında çekilmesinin büyük zararlara neden olduğunu ve ücretinin düşmesine yol açtığı belirtilerek geminin tamamen çürümeden sefere konması için ilgilileri görevle çağırıldı.

Elazığ'da can güvenliği olmayan öğretmenler, okullarına gidemiyorlar

DEMİREL hükümetinin kurulmasından sonra Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğüne atanan MHP yanlısı Mustafa Nar, ortaöğretimde, yaptığı keyfi atamalar yüzünden okullar eğitim yapılamaz duruma geldi. Müdür, özellikle MHP'ilerin hakimiyetinde olan Elazığ Lisesine solcu ve demokrat öğretmenleri atadı. Bu öğretmenler can güvenliği olmadığı için okullarına gidemiyorlar. Öte yandan özellikle solcu öğrencilerin, okuduğu Atatürk Lisesinde 17 öğretmenin tamamını çıkartarak yerine Elazığ Lisesinde ve diğer okullardaki öğretmenleri atadı. Bunun üzerine Atatürk Lisesinde bazı kıskırtıcılar da Milli Eğitim Müdürlüğünü bu tutumunu bahane ederek okulda öğrenimi engelliyorlar. Okul sömestri tatilinden beri öğrenime kapalı. Sahte solcular bir haftadan beri öğrencilerle günlük kuvvetlerini karşı karşıya getiriyorlar. Bir haftadan beri dışardan gelen bazı kıskırtıcılar, öğrenciler arasında okulu işgal etmek için yoğun bir propaganda yürütüyorlar. Elazığ Lisesinde ise, öğretmenler can güvenliği olmadığı için okullarına gidemediklerinden birçok ders boş geçiyor.

Baskılı Lisesinde ise uzun süreden beri müdürlük yapan Ali Aksöz görevinden alınarak yerine hiç bir yöneticilik tecrübesi olmayan Mektupla Öğretmen mezun ve bir yıllık öğretmen olan MHP taraftarı Rahmi Göçer getirildi. Eski müdürün görevinden alınması Baskılı'da AP, CHP ve MSP'iler arasında tepkiler yarandı. Bunun üzerine eskinde Elazığ'ın en huzurlu liselerinden olan Baskılı Lisesi de huzursuz bir yer haline geldi.

Öğrenildiğine göre MHP yanlısı Milli Eğitim Müdürlüğünün sömestri tatilinden bu yana yerini değiştirdiği öğretmen sayısı, Atatürk Lisesinde 17, Fatih Lisesinde 3, Elazığ Ortaokulunda 8, Devrim Ortaokulunda 5, Elazığ Lisesinde 10, Baskılı Lisesinde 5, D.Ş. Karakoçan, Palu, Maden Keban, Sivrice'de de birçok öğretmenin yerlerinin değiştirildiği öğrenildi.

Öte yandan stajyer öğretmen olarak daha yeni göreve başlayan birçok öğretmenin stajyerlik süresi dolmadan kanunsuz bir şekilde yerleri değiştirildi.

Milli Eğitim Müdürü Mustafa Nar, Demirel hükümeti kurulmadan önce Elazığ Lisesinde görev yapıyordu. Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi mezunu olan Nar, Elazığ Lisesinde MHP'ilerin örgütlenmesini sağladı. Milli Eğitim Müdürü Elazığ'da tepkiler karşılıklı. 2 bin kişilik bir öğrenci-veli topluluğu, müdürün bu tutumunu ve kız öğrencileri taraklayan bazı MHP'li polislerin tutumunu, protesto ederek Toplum Polisine kadar yürüdü. Ayrıca Fevzi Çakmak Mahallesi muhtarının da başında bulunduğu bir grup öğrenci velisi yapılan keyfi atamalarla ilgili olarak Sıkıyönetim Komutanlığına ziyaret ederek, Milli Eğitim Müdürlüğünü keyfi tutumunu ve MHP'li polislerin tutumunu anlatarak çözüm bulmasını istedi. Öte yandan öğrendiğine göre Müdürün yaptığı keyfi atamalar Sıkıyönetim Komutanlığı ve Elazığ Emniyeti tarafından hoşnutsuzlukla karşılandı.

TİKP ELAZIĞ İL ÖRGÜTÜ ATAMALARI KINADI
Türkiye İşçi Köylü Partisi Elazığ İl Örgütü'nün gelişmelerle ilgili olarak basına yaptığı açıklamada, Mustafa Nar'ın bu tutumunu protesto edildi. Açıklama şöyle:

"Orta dereceli okullarda ara tatilden sonra öğretmenlerin geniş çapta yerlerinin değiştirilmesi, her ke-

simde huzursuzluk yaratmıştır. Bu uygulama öğretmenlerin can güvenliğini ortadan kaldırmıştır. Nitekim Elazığ Lisesine nakil edilen öğretmenler MHP'li saldırganlar yüzünden görevlerine gidememektedirler. Öğretmenlerin yerlerinin değiştirilmesi anarşiye hizmet etmiştir."

Sahte solun kıskırtıcılığında da definen basın bildirisinde, "MHP bunları kıskırtmalarını ileri sürerek kendini masum ilan etmek, devrimcileri ise anarşiye ve karışmayı çıkartarak olarak göstermektedir." deniyor. Bildiride, "İlimizde öğrenim ve eğitimin düzgün bir şekilde sürbilmesi için, kanunsuz bir şekilde yerleri değiştirilen öğretmenlerin görevlerine iade edilmesi, MHP'li Milli Eğitim Müdürlüğünün görevinden alınması" talep ediliyor.

Tunceli'de memurlar arasında tedirginlik atrtı

TUNCELİ (ÖZEL)
Son zamanlarda Tunceli'de geniş bir memur ve öğretmen kıyımı olacağı yönünde söylentiler doluyor. Tunceli Devlet Su İşleri Şubesinin kaldırılması yönündeki resmi girişimler ve Tunceli Öğretmen Lisesinin kapatılması bu yöndeki söylentileri doğrular bir netlik kazandırmakta ve bu yöndeki kuşkuyla daha da artmasına yol açmaktadır. Tunceli Endüstri Meslek Lisesi Müdürü Ahmet Aykan ve lisede görevli öğretmenlerden Muzaffer Topuz, Unal Çapan Hamza Savaşçı'nın yurdun çeşitli yerlerine sürgün edilmesine üzerine Milli Eğitim Müdürü Seyfi Bilgin sürgünlere karşı çıkararak bu tip uygulamaların eğitimini son derece sekteye uğrattığını açıkladı.

Karadenizli tütün üreticisi 200 lira başfiyat istiyor

SAMSUN (ÖZEL)
Karadenizli tütün üreticileri bu yıl başfiyatın 200 lira olmasını istiyor. Samsun Tütün Ekicileri Derneği Başkanı Kamil Tekinarslan, Ziraat Odaları Genel Başkanı Saadetin Karacabey'in tutüne bu yıl verilen yüzde 86 zam fiyatın memnuniyet verici bulunduğu yolundaki açıklamasına karşı olduklarını belirtti.

Tekinarslan açıklamasında şöyle dedi: "Karadeniz tütününü dünyada üretilen en kaliteli tütündür. Kaliteli ve aranan bir tütünün üretim ma-

liyetleri de her geçen gün artıyor. Teknik Ziraat Müdürlüğü ve Ziraat Odası tarafından yapılan maliyet tespitlerinde bir kilo tütünün maliyeti 120 liradır. Bir devalyonun eklenirse maliyet fiyatın 165 lirayı bulur. Ege'ye verilen yüzde 86'lık zam Karadeniz'de de uygulanırsa, gerçek değer fiyat verilmeyecektir."

Geçen yıl başfiyat 87 lira iken ortalama fiyatın 40 liraya düştüğü hatırlatan Kamil Tekinarslan, "Biz Karadeniz Ekici Tütün piyasasının 200 lira başfiyatla açılması istiyoruz" dedi.

ÇAYA YÜZDE 150 ZAM GELİYOR

■ ÇAY-KUR ÖNÜMÜZDEKİ GÜNLERDE PİYASAYA 20 LİRALIK POŞET ÇAY SÜRECEK

RİZE (THA)
Çay-Kur Genel Müdürlüğüne yakın çevreler çaya yüzde 150 oranında zam yapıldığını söylediler. Buna göre, piyasada 100 liraya satılan çayı 250 liradan, 175 liraya satılan Kamelya çayını ise 430 liradan alacağız. Zamlı çayların yeni ambalajlarla satılacağı, çay stoku yapanların eski ambalajlarından tannarak cezalandırılacakları edinen bilgiler arasında. Öte yandan Çay-Kur yetkilileri mazot yokluğundan piyasada çay darlığının hafifletmek için deniz yoluyla 6 bin 500 ton paketi çay sevkettilerini açıkladılar. Bu arada, Çay-Kur'da paketlenmek üzere hazır bekleyen 100 milyon kilo kuru çay olduğu öğrenildi.

Adana Ticaret Odası, hazır gübre ithaline karşı çıkıyor

ADANA (AA)
Adana Ticaret Odası, kenlerin sosyal ve ekonomik sorunların inceleme ve Senato Araştırma Komisyonuna gönderdiği raporda, hazır gübre ithali yoluyla gübre ihtiyacını karşılamak yerine, ham madde ithal ederek yurdumuzda gübre imal edilmesini istedi. Böyle yaparak, milli gübre sanayisinin yaşamasına imkan vermesini isteyen Adana Ticaret Odası yetkilileri, gübre alım ve dağıtımında devlet tekelinin kaldırılmasını, gübre hammaddesinin ithali için gerekli dövizin zamanında temin edilmesini ve Ziraat Donatım Kurumunun gübre fabrikalarından aldığı gübre'nin bedelini zamanında ödemesini istedi.

Gübre talebinin zamanında ve istenilen düzeyde karşılanmasının çiftçiler için bir sorun olduğunu söyleyen yetkililer, gübre bulamama korkusunun çiftçiye stok yapmaya ittiğini belirtti.

Çiftçilerin kredi gereksinimi konusunda da değerli Adana Ticaret Odası raporunda, çiftçinin kredilendirilmesinde sorunu olan Ziraat Bankası ile Tarım Kredi ve Satış Kooperatiflerinin kaynaklarının günün ihtiyaçları doğrultusunda artırılması istendi.

1979 yılında günlük işçi ücretleri ortalama 171 lira arttı

ANKARA (THA)
1979 yılında, kamu ve özel kesimde çalışan toplam 548 bin 648 işçi adına 5 bir 33 işyerinde imzalanan 769 toplu iş sözleşmesiyle işçilerin günlük ücretlerinde ortalama 171 liralık brüt ücret artışı sağlandı.

Gene geçtiğimiz yıl toplu iş sözleşmelerinde işçi ücretlerinde sağlanan artış, özel sektörde ortalama brüt 172 lira 34 kuruş olarak gerçekleşirken, kamu kesimindeki ücret zamları ortalama 169 lira 56 kuruş civarında gerçekleşti.

THA muhabirinin konuya ilişkin araştırmasına göre, geçen yıl kamu kesiminde toplu iş sözleşmelerinde elde edilen en yüksek ücret zammı, günlük ücretlere brüt 296 lira ile milli savunma sektöründe gerçekleşti. Özel sektörde en yüksek ücret zammı ise 312 lirayla gemi işçilerinin oldu.

En düşük ücret zamları ise kamu ve özel kesim ortalaması olarak tarım ve bahçilik işçilerinin oldu. Bu işçilerin günlük ücretleri ortalama 90 lira 16 kuruş civarında zam gördü.

Erdoğan Özbalkaç
KLERİDESten YUANNİDİS'e
RUM KESİMİNİN LİDERLERİ 'KIBRIS'TA ÇÖZÜM' ÖNERİLERİNİ ANLATTILAR

Kıbrıs Rum Cumhurbaşkanı Vekili ve Temsilciler Meclisi Başkanı

Mihailidis: "Her zaman görüşmeye hazırız"

— Sayın Cumhurbaşkanı Vekili Kıbrıs sorununun bu aşamadaki durumu nedir?

MİHAİLİDİS: Bildiğiniz gibi BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim her iki taraf görüşme masasına getirmek için çalışmalarını sürdürüyor. Biz topluluklarımız görüşmelerin başlamasını istediğimizi devamlı olarak belirttik. Bildiğiniz gibi 19 Mayıs'ta Denktaş-Kıprıyanu arasında varılan 10 maddelik anlaşmadan sonra başlayan topluluklararası görüşmelerde herhangi bir ilerleme olmadı.

— Toplumlararası görüşmelerde ilerleme olmasını isteniyor mu?

MİHAİLİDİS: Biz her zaman konuşmaya hazırız. Eğer BM Genel Sekreteri bizi 19 Mayıs anlaşmalarını temelinde görüşmelere davet ederse konuşmaya hazırız. Biz herhangi bir ön koşul koymuyoruz. 19 Mayıs anlaşması topluluklarımız görüşmelerini yeniden başlaması için bir çerçeve olabilir.

— Şimdiye kadar anlamlı konuşmalar olmuştur. Çünkü karşı taraf koşullar öne sürmüştür. Siz karşı tarafın koşullarına ne sürdüğünü söylüyorsunuz. Sizce bu koşulların kaynağı ne olabilir?

MİHAİLİDİS: Hepimiz devamlı olarak topluluklararası görüşmelerin başlamasını istediğimizi söylüyoruz. Bu konuşmaların sadece başlayabilmesi için çok çaba harcanmıştır. 1974 olaylarından sonra aradan 6 yıl geçti. Bizler topluluklararası görüşmelerin nasıl başlayacağına, yerine, bu sorunun nasıl olacağına tartışmalıydık.

— Konuşmalar çıkmazdadır, çünkü diğer taraf çok katıdır. Hatta karşı tarafın konuşmaların başlamasını bile engellemeye çabaları vardır.

— Bugünlerde Türkiye ile Yunanistan arasında bir yumaşmanın başladığını görüyoruz. Son olarak notamın karşılıklı olarak kaldırılması buna örnek olarak gösterilebilir. Bunların Kıbrıs sorununa etkilisi olamaz mı?

MİHAİLİDİS: Türkiye ile Yunanistan arasında kurulan her iyi ilişki bizim için çok iyidir. Biz Türkiye'nin Kıbrıs konusunda da olumlu adımlar atmasını çok istiyoruz. Bildiğiniz gibi biz çok küçük bir ülküz. Kimseye tehlike ili olamayız. Şüphesiz ki Türkiye için de tehlike ili olamayız.

— Adadaki Türk askerlerinin varlığı, Kıbrıslıların ale mine bir durum yaratıyor. Bu durum bölgedeki barışı da tehdit ediyor.

— Türkiyeyle birlikte Kıbrıs Türkleri her diyalog kurmak istediğini belirtmişsiniz. Bu konudaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Alekos Mihailidis kimdir?

Rum Cumhurbaşkanı Kıprıyanu'nun partisi Demokratik Partinin (DİKO) önde gelen yöneticilerinden. Alekos Mihailidis, Temsilciler Meclisi Başkanlığına da yapılmıştır. Cumhurbaşkanlığına da vekalet eden Mihailidis Rum yönetiminin en önde gelen liderlerinden biridir.

Alekos Mihailidis, Kıbrıs sorununun çözümü için Türklerle sıkı bir diyalog kurulmasını, Türklerle Rumların tartışarak birbirini anlamaya gerektiğini savunur. Bu yönde çaba sarfeden Rum yetkililerin başında gelmektedir.

Alekos Mihailidis'in Partisi DİKO'nun 35 üyesi. Temsilciler Meclisinde 19 üyesi vardır. Oy oranı yüzde 20 civarındadır.

— Bir gelecek sağlayabiliriz. Bu bakış açısıyla hareket edersek her iki toplum kazançlı çıkacaktır. İki toplumu ayırmayı hedeflemek hiç birimize bir şey kazandırmayacak. Her iki topluma eşit imkanlar yaratmak için ne yapmalıyız. Bu konularda çaba göstermeliyiz. Ayrımcılığı desteklemek hem böyle bir ortamı ortadan kaldırır, hem de insanlar arasında eşit gelişim şartlarını kaldırır.

— Ayrımdan kastedilen zayıf merkezi hükümet mi?

MİHAİLİDİS: Yalnız bunu demek istemiyorum. Bizim konumuzun üzerinde durmamız gereken iki toplum olmalıdır. Milletimizin daha iyi yaşaması olmalıdır.

Federasyonlarda sınır kavramı yoktur. Sınır iki ayrı devlet arasında olur. Kıbrıs'ta da ancak ABD'de, Kanada'da, diğer ülkelerde olduğu gibi bir federasyon olabilir. Biz iki bölgeyi bir federasyonu kabul ediyoruz. Fakat süphesiz ki bir devlet olmalı ve bütün millet bir tek devletin vatanı olduğunu hissetmeli. Eğer herkes kendisini vatanı olarak hissederse herkes eşit haklara sahip olacaktır. Bu mekanizma hakları yaratılması için de çaba harcayacaktır.

— Önemli diğer nokta şudur: Kanaatime Kıbrıs gibi küçük bir ülkede ekonomik bütünleşme sağlanmazsa hiç bir yere varılmaz. Ekonomik birleşim de bağımsız bir devlette gerçekleştirilebilir. Eğer memleketi burda bölersek, herşeyi bölmiş oluruz.

— Eğer haklı bir çözüm istiyoruz, çalışabilecek bir mekanizma oluşturmalıyız. Bu mekanizma haklı bir federasyon olmalıdır.

— Son olarak gazetemiz aracılığıyla duyurmak istediğiniz herhangi bir şey var mı?

MİHAİLİDİS: Adada Türkiye'nin askeri varlığını sürmesi Kıbrıslıların çıkarlarına karşındır. İnanıyorum ki bu durum zamanla yavaş yavaş Türkiye'ye de yararlayacaktır.

— Sovyetizm ve toprak büyüme düşüncesinin herkes tarafından bir yana bırakılması gerektiğini düşünüyorsunuz. Yeni düşünce konularıyla iyi ilişkiler kurmak olmalıdır.

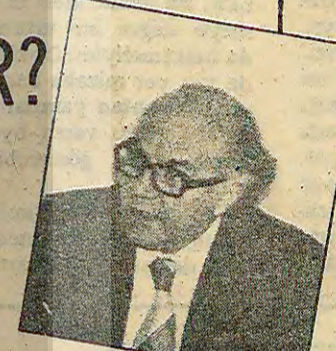
Kıbrıs'taki gemisteki acılar üzerine çok konuşuldu. Birbirine güvenemeye üzerine çok konuşuldu. Hatta bazı kimseler şimdiki vardıkları durumun devam ettirmek için hep bu konular üzerinde duruyorlar.

Oysa kanaatime liderler her yerde iyeriye bakmal. Liderler konuşmalarına karşı güven ve iyi niyet göstermelidir. Konuşular birbirleriyle iyi ilişkiler geliştirebilir.

— **YARIN: Ana muhalefet lideri Kleridis'in görüşleri**

RUM BASINI NE DÜŞÜNÜYOR?

Kıbrıs Rum kesiminin en çok satan gazetesi Filefteros'un Genel Yayın Müdürü

Katsambas'a göre basın, barışın sağlanmasında önemli rol oynayabilir

Kıbrıs Rum tarafının en çok satan gazetesi Filefteros, Katsambas tarafından yönetilmektedir. Filefteros, Makarios'ların gazetesi olarak tanınmaktadır. Rum tarafında en çok satılan gazetedir. Bugünkü satış miktarı 20-21 bin civarındadır. Filefteros, hükümeti destekleyen bir yayın politikası izlemektedir.

AYDINLIK: Sayın Katsambas Kıbrıs'ta çözüm yolunda adımlar atılmasında taraflara düşen görevler nelerdir?

KATSAMBAS: Her iki tarafın liderlerinin sorumluluğu çok ağırdır. Bu konu çok önemlidir. Ben kendi kişisel görüşümü söyleyeyim:

Kıbrıs Rum liderliği çözüm için daha çok girişimlerde bulunuldu. Bunu böyle kabul etmek gerekir. Bizim tarafımız Makarios zamanında somut öneriler öne sürdü. Karşı taraf bunları kabul etmeyebilir. Fakat Rum tarafı azından somut öneriler sundu.

İgici keçici bir nokta var. Türk askeri işgalinden sonra geçen sürede altında bir diyalog değil, bir monolog söz konusu. Benim tespitime göre Kıbrıs Türk lideri Denktaş çözümü vermek için hiç bir çaba harcamıyor.

AYDINLIK: Kıbrıs sorununun çözümünde Türkiye'nin rolü ne olabilir?

KATSAMBAS: Çok büyük bir rolü olabilir. Kıbrıs Rum kesiminde yaygın olan, çok kuvvetli olan bir kanı var. Buna göre Denktaş veya başka bir Kıbrıs Türk liderinin Kıbrıs'ta tek başına adım atmadı otonomitesi yok.

Türkiye, Kıbrıs sorununun çözümünde bir anahtar. Hatırladığım kadaryla Türk istilası sırasında Ecevit şöyle bir açıklamada bulunmuştu: "Türk ordusu Kıbrıs'ta statükoyu korumak için Adaya gidiyor." Ayrıca Ecevit'in şunu söylediğini çok iyi hatırlıyorum: "Güneyde kalan Türklerle kuzeyde kalan Rumlar güvence altındadır."

Kıbrıs'ta Anayasal hükümet Londra ve Zürih anlaşmaları temelinde kurulmuş olmalıdır. İlgincidir, Türkiye bugün Londra ve Zürih anlaşmalarını duymak istemiyor.

1963-74 döneminde Londra ve Zürih anlaşmalarının ihlal edildiğini kabul edelim. Peki, bugün Londra ve Zürih anlaşmalarına dönmek için ne yapacağız?

Durumu 1974 öncesine getirmek pek tabiidir ki çok zordur. İki toplum arasında ki acılar onlara çok büyük bir ders oldu. Bundan sonra her iki toplum da gerçekten barış ve işbirliği istiyor. Fakat kanaatime

DEĞİNME LER necati güngör

Değişen toplumun öyküleri

"GRAMOFONLAR RADYOLAR, TEYPLER»

Necati Mert'i okurlarımız tanımayabilirler. Uzun süre, (72 lenden beri) gereksiz bir alçak gönüllülüğün ardında kaldı da ondan. Yazıp yayımladığı öyküler dergilerde unutulmuş bir zaman; bunları bir kitapta toplamayı, geç aldı gündeme. Bir de ürünlerini, öykülerini, çeşitli yerlere vermek yerine, tek dergide yayımlamakla yetindi. Bu da Necati Mert'in, iyi öyküler yazması olmasın karşın, hakkı olan ilgiyi toplayamamasına neden oldu.

"Gramofonlar Radyolar, Teypler" adlı ilk öykü kitabını geçtiğimiz yılın son aylarında çıkardı Mert. Neden yazın çevrelerinin ilgisiz kaldığı bir yapıtı oldu, "Gramofonlar, Radyolar, Teypler". (Yansına yayınlan. 160 sayfa. 45 lira.) Toplam on dokuz öykünün yer aldığı kitabın tanıtma yazısında şu görüşler öne sürülmüştür: "1945 doğumlu olan Necati Mert, yeni kuşak öyküçülerimizin en önemli adlarından birisi. Gramofonlar,

Radyolar, Teypler; değişen koşullar örgüsünde, yeni insan ve ilişkiler yumağını konu ediniyor. Böylece Necati Mert, 12 Mart sonrası kuşağın en önemli adlarından birisi olmakla kalmıyor, 1970-1980 Türkiye kesitindeki öyküçülüğümüzün 'satsal sancılarını da gündemine alıyor. Değişen gerçekçi, insan ve değişimle oluşan sorunların ipuçlarını da haber veriyor". Bu görüşlerin sahibini de söyleyelim: Ozan Tekin Sönmöz.

Yazar, gerçekten toplumsal değişimlerin öyküsünü yazmayı amaçlıyor bütün kitapta. Öykülerin yaslandığı en önemli öge bu, denebilir. Bu arada, Mert'in övülmeye değer bir tutumunu da belirtmeliyim: Öykülerinde yer yer mizaha başvuruyor, mizahtan yararlanıyor. Kitabı adını veren öyküye buna örnek gösterebiliriz.

Toplumsal değişimi anlatmayı amaç edinince yazar, değişen koşulların ça-

resiz bıraktığı insana eğilmek sorunuyla karşılaşmayı doğallıkla. Bu sorunun çözümlenmesinde her zaman aynı düzeyde başarı sağlanabiliyor mu yazar? Sonuçta, evet diye karşılık vermek isterdik. Yazık ki diyemiyoruz. Değişimi, kimliğin 'mekanik' biçimde açıklaması, öykülerin genel başarı düzeyine gölge düşürüyor, dersek, sanırım haksızlık olmaz. Sözgelimi, "Ağa Reis"le Savaş" adlı öyküde, eski değerlerin değiştiğini vurgulamak için öykünün kişisinden Pakize Hanımın şunları söyler: "Eee, ne yapacaksın, devir değişmiş demek. Kabul et sen de. Hem neler değişmedi hanım, sen de biliyorsun pirinç mangelin başına kurulup orta şekerlimizi içtiğimiz, bana 'kumrum' dediğin yatışlar eskidi mesela." Koşulların değişimini eski değerlerin yerini yenilerinin aldığı bu denli basit ve mekanik olarak açıklamaya kalkışmak, doğrusu ya, öykünün inandırıcılığını zayıflatıyor. Buna karşılık, kimi öykülerde yer yer sağlam gözlem gücünden gelen başarı ve inandırıcılık örneklerine de rastlayabiliriz. "Mustafa'nın Karesi" gibi.

Necati Mert'in öykülerinin bir özelliği de konularını yakın geçmişten, yaşantılarından alması (ya da bilinen, duyulan olaylardan) olması. Örneğin "Kürsü" adlı öykü, bir miting, mitingten sonra tutuklanan bir öğretmeni anlatır. "Şükriyetimle Gelen"de, polislin kitap toplama, ev arama eylemi işlenir. "Domates"de, Çetin Altan'ın, İhan Selçuk'u, Oktay Akbal'ın öğrencilerine okutan bir öğretmenini suçlaması, yargılanması...

Öykücünün olsun, romanının olsun, yakın zamanlar içinde, hatta günü gününe

yaşanılan olaylardan konu çıkarması, elbette olağan. Ancak güncelliğin bannır olduğu açmazlara düşmemek koşuluyla. Çünkü öykü, kalmak, yıllarda yaşama kaygısı taşımak zorundadır. Güncel ya da sıcak olayların getirdiği değer yargıları ise, her zaman kalıcı olmayabilir.

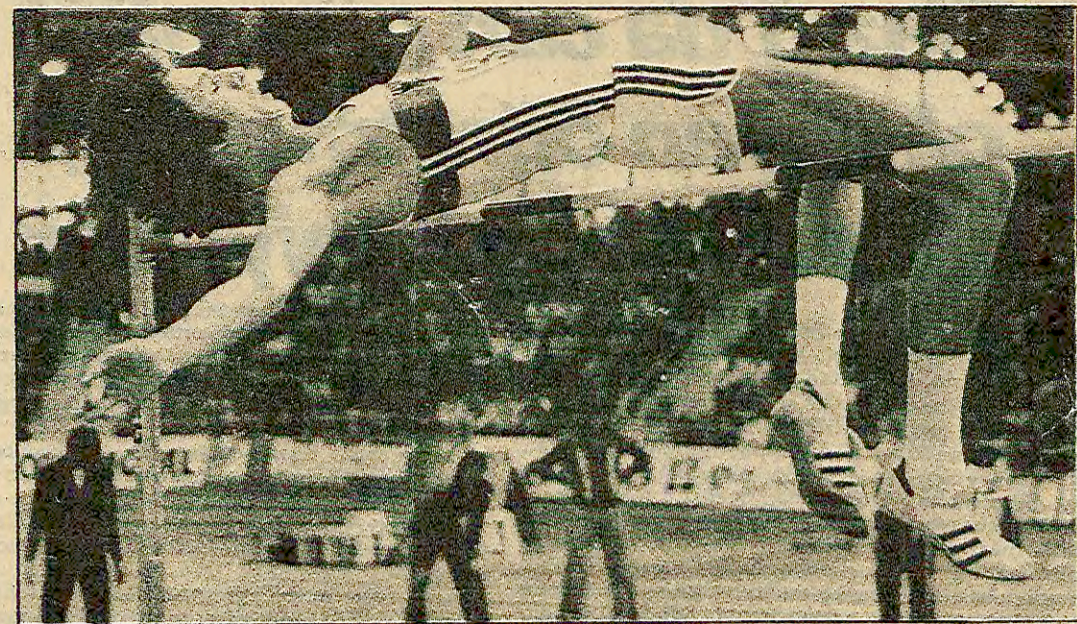
Bu doğaldır. Günün olayı eskir ilginçliğini yitirir; günün adamı yıpranır, değeri düşer. Ama bir sanat yapıtının asıl özelliği, zamana karşı direnmesidir... Şimdi soruna bu düzlemde bakınca, kimi yazar adlarından yola çıkarak öykü konusu düşünmek, özellikle genç bir yazar için bir talihsizliktir diyebiliriz kanmca. (Yukarıda adı geçen yazarlara bir diyeceğim yok, onların yerine başkaları da sözkonusu olabilir.) Sanırım ki, öykücü dostum Necati Mert bu konu üstüne düşünmek zorunda.

Öte yandan, "Gramofonlar, Radyolar, Teypler" de yazarın tutarlı bir sınıf bilinci içinde olduğunu söylemeliyim. Yazarın tavri hemen her öyküde belirgin bir biçimde kendini gösteriyor: Emekten ve emekçiden yana. Bunu olumlu bir yönüme olarak saptayalım, Mert adına.

Kısaca söylemek gerekirse; insanın içsel gerçeklerini, değişen, durmadan değişen dış dünyanın gerçeklerine boğmadan verebilmeli öykülerde yazarın usta kimliği kendini duyurmalıdır. Bunun yanında, örnekleri az da olsa, yazarın iletmek istediği bildiriye yeni düşen öykülerde bir zayıflık göze çarpar. Necati Mert'in zaman içinde bütünüyle usta işi öyküler verebileceğinden kuşkuymuz olmadığını söyleyelim.

Genç Alman atleti dünya rekorunu zorluyor

Mögenburg atlarken dünya rekoru sarsılıyor!

DOĞU ALMANYA BATI ALMANYA'YI TEHDİT ETTİ

"Olimpiyatları boykot ederseniz, spor ilişkilerimiz bozulur"

BERLİN (AP) Doğu Almanya, Batı Almanya'yı tehdit ederek Batı Almanya'nın Moskova Olimpiyatlarını boykot etme kararını alması halinde iki ülke arasındaki spor bağlarının tehlikeye düşeceğini ileri sürdü. Batı Almanya Olimpiyat Komitesi Başkanı Willi Daume'nin olimpiyatların boykot edilmesine karşı çıkan konuşması üzerine Doğu Almanya resmi ADN Ajansı tarafından yayınlanan yazıda, olimpiyatları boykot etme kararının iki ülke arasındaki spor ilişkilerini olumsuz olarak etkileyeceği öne sürüldü.

Batı Almanya Radyosunda yayınlanan demeçinde, Willi Daume, hükümetin istemesi halinde komitenin büyük bir ihtimale konuyu oylamaya sunacağını söyledi. Carter'in olimpiyatları boykot çağrısını şiddetle eleştiren Daume, ancak hükümetin böyle bir karar alması halinde buna karşı çıkamayacaklarını sözlerine ekledi. Öte yandan Batı Almanya hükümeti Moskova olimpiyatları konusunda açık bir tavır almaktan kaçınırken, bazı kanallar ABD'nin katılmaması halinde kişisel olarak bunu destekleyeceklerini söylediler.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Hentbol Takımı kuruldu

2. Lig şampiyonluk adayı Arçelik Hentbol Takımı kuruluhi henüz 1 yıl daha olmalı. Fotoğrafta Arçelikli hentbolcular Kulüp Başkanı Altan Yüksel ve antrenör Vahit Zorlu ile beraber görülmüyor.

Yeni kurulan Arçelik Hentbol Takımı rakip tanımıyor

Bu yıl federe olan Arçelik, sezona 2. Ligden başlayacak

İSTANBUL (ÖZEL) Daha bu yıl kuruldu Arçelik Hentbol Takımı. Hatta daha resmi maç da oynamadı ama rakip tanımıyor. Sezona İstanbul 2. Liginden başlayacak bu takımın gelecek yılların en güçlü takımı olduğunu söylüyor Arçelik Antrenörü Vahit Zorlu. Arçelik müessesinin spor seferberliği ilan ederek çeşitli branşlarda takım kurduğunu belirten antrenör Vahit Zorlu, hentbol takımının kuruluşu ve kısa geçmişi ile ilgili olarak şöyle konuşuyor: "Hentbolda yeni bir şampiyon yaratmak amacındayız. Müesses takımımız ama dış transfere değil kendi kaynaklarımızla önem veriyoruz. Oluşturduğumuz bu kadroda, transfer ederek yer verdiğimiz tek oyuncu var, o da Genç Milli Hentbolcu Osman. Diğer oyuncuların hepsini 4 aylık bir çalışma ile kendim yetiştirdim. Arçelik olarak hentbola katkıda bulunmak istiyoruz. 6 Nisanda başlayacak İstanbul 2. Liginde Ataköy, Deniz Harb Okulu, Adalar ve Kartal ile mücadele edeceğiz. Şampiyonluğu kazanacağımızı sanıyoruz. Tüm takımlara başarılar dilerim."

Hentbolda 2. Lig 6 Nisanda başlıyor

İSTANBUL (ÖZEL) İstanbul 2. Hentbol ligi 6 Nisanda başlayacak 5 takımı İstanbul 2. Liginde şu takımlar mücadele edecekler: Arçelik, Deniz Harb Okulu, Ataköy, Adalar, Kartal... Çift devreli lig usulü ile oynanacak müsabakalar sonunda birinci olacak takım gelecek yıl İstanbul 1. Liginde mücadele edecek.

Atletizm otoriteleri 1980'de Mögenburg'a büyük şans veriyorlar

SPOR SERVİSİ

"O atlayışta dünya rekoru sarsılıyor". Avrupa atletizm otoriteleri genç Alman yüksek atlayıcısı Mögenburg için böyle diyorlar.

19 yaşındaki Leverkusenli Dietmar Mögenburg 1979 yazı ve 1980 kışında dünyada en iyi dereceleri elde eden atlet oldu ve bu kez düzenlenilen salon yarışmalarında Avrupa Şampiyonluğu kazandı.

6 atlayışta çitayı hiç devirmeden pespeşe 2.15, 2.19, 2.23, 2.26, 2.29, 2.31 gibi dereceleri aşması ona bu yarışmada "kral" lakabını kazandı. Onun için şimdi Alman spor dergileri "Yüksek Mögenburg göğe yakın" diye yazıyorlar.

Yüksek atlamanın dünyadaki en iyi isimleri 21 yaşındaki Sovyet Yaşenko, Doğu Alman Beilschmidt'in bu yıl en önemli sakatlıklar geçirmeleri onları pistlerin dışında bıraktı. Ne zaman ayağa kalkacakları belli değil, ancak 2.30 sınıırı artık her atlayışta geçen Mögenburg onları geride bırakması şüphesizdir.

Mögenburg'un kendisini önce ve sonra atlayan atletleri izlemek gibi bir alışkanlığı var. Bunları "onlar atarken takip düşünce fena oluyorum, aynı şansızlık bana da olacaktı gibi geliyor" diye izah ediyor. Ve yarışmalarda sırasını beklerken genellikle başka dallardaki atletleri izliyor.

Mögenburg 1980'de Almanya'daki yetenekli yüksek atlayıcı kadrosunun lokomotifleri olarak görülüyor. Kendisinin en yakın izleyicisi olarak da Gerd Nagel'e şans veriliyor. Mögenburg şimdiki adalelerini sonuna kadar zorlayan ağır antrenman sürecine giriyor. Yaşenko ve Beilschmidt'in çeşitli sakatlıklara uğradıkları bu düzeyde ağır bir antrenmanın Mögenburg'da nasıl bir sonuçla sonuçlanacağı merak konusu görülecek.

Ergun Hıçyılmaz istifa etti

İSTANBUL Bisiklet ve Motosiklet Federasyonu Başkanı Ergun Hıçyılmaz görevinden istifa etti.

İstifası ile ilgili olarak bir açıklamaya yapan Hıçyılmaz "Yeterli çalışma imkanı bulamadığım için bu karara vadedim. Önümüzdeki ay içerisindeki uluslararası Akdeniz turu ile ilgili tüm koordinasyon ve organizasyon işlemleri tamamlanmıştır" dedi.

Moskova bugün boykotun Olimpiyatlarını sonunu getireceği ileri sürüyor ama

Sovyetler Birliği 1936 Berlin Olimpiyatlarına katılmamıştı...

S. Birliği başta olmak üzere 17 ülke 1936 Oyunlarına alternatif halk olimpiyatı düzenlemeye karar verdiler

SPOR SERVİSİ

1936 yılında bütün başşehir güçler 1936 Olimpiyatlarının boykot edilmesini istiyordu. Ancak Uluslararası Olimpiyat Komitesinin Hitler'le anlaşmaya varması sonucu boykot gerçekleşmedi.

Bunun üzerine başta Sovyetler Birliği olmak üzere toplam 17 ülke 1936 Berlin Olimpiyatlarına alternatif Halk Olimpiyatı düzenlemeye karar verdiler.

Halk Olimpiyatının 17 Temmuzda Barcelona'da yapılması kararlaştırıldı. Ancak Moskova'nın darbe işleri bozdu. İspanya'ya gelmiş olan birçok spor kafilişi geri dönmek zorunda kaldılar.

O dönemde Sovyetler Birliği Hitler'in dünyayı ele geçirmek amacıyla hazırlıklar yaptığını bu nedenle 1936 Olimpiyatlarına katılmayı reddetti.

Bugün ise Sovyetler Birliği boykot halinde olimpiyatların sonunun geleceğini ileri sürerek spor-

1936 Olimpiyatları Hitler'in dünyayı uyutmak için kullandığı müzazam bir araç olmuştur. O sırada S. Birliği Hitler'in bu siyasetini görerek Olimpiyatlarına katılmamıştır.

cularını ve ülkelerini Olimpiyat Komitelerini etkilemeye çalışıyor. Acaba Moskova, bugünkü görüşleriyle 1936 Olimpiyatlarına katılmamalarının özleştirisini yapıp "Keşke 1936 Olimpiyatlarına katılsaydık... Olimpiyatları boykot etmek olimpiyatların sonunu getiriyor" demek mi istiyor?

Pakistan Milli Oyunlarına katılacak kafitemiz dün gitti

19-22 Mart tarihleri arasında yapılacak oyunlara iştirak edecek olan takımımızın kafiye başkanlığını Beden Terbiyesi Genel Müdürü Refaiyeddin Şahin yapıyor.

Federasyon Daire Başkanı Orhan Kadıgılı, Boks Antrenörü Ali Kılıçoğlu, Güreş Antrenörü Ali Tokuş'un bulunduğu kafiye şü sporcular yer alıyor.

ATLETİZM: Uğur Sel Ekrem Özdamar. BOKS: 48 kilo: Salman Kaygusuz, 57 kilo: Yusuf Sarı, 62 kilo: Muhammed Boşur, 68 kilo: Necmettin Kırıcı, 74 kilo: Necmi Gençalp. HALTER: 75 kilo: Harun Akkaya, 90 kilo: Hidayet Akın.

Hentbol Genç Milli Takımı Antrenörü:

Kılıç: «Amacımız Balkan Oyunlarında sonuncu olmamak»

İZMİR (ATILLA ÖZİDES) Hentbol Genç Milli Takımı Antrenörü Murat Kılıç "Balkan Oyunlarında amacımız sonuncu olmamak" dedi.

Bu nedenle Yunanistan'ı yenmek zorunda olduklarını belirten Kılıç bu konuda şunları söyledi:

"Diğer takımlar bizden üstün. Yunanistan'da kullandıkları hentbol ile ilgilenniyor. Ayrıca okullarında ders olarak görmüyorlar ve hentbol eğitimcisi yetiştirilmiyor. Onlara göre bizim alt yapımız daha iyi. Bu nedenle Yunanistan'ı yenemeyeceğimizi kanısladım. Fakat esas amacımız Balkan ülkelerini Türkiye'de modern hentbolün oynadığını göstermekti."

AKM'de «Fransız Sinemasında Kadın Yönetmenler» Haftası bugün başlıyor

Kültür Bakanlığı İstanbul Film Yapım ve Gösterim Merkezi, "Fransız Sinemasında Kadın Yönetmenler" adlı altında düzenlediği film haftasına bugün başlıyor. İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Sinema Salonunda yapılacak gösterimlerin ilki bugün 18.00'de tanınmış Fransız kadın yazarı Marguerite Duras'ın yönettiği 1972 yapımı "Nathalie Granger" olacak. Duras'ın filmi, saldırgan ve sorumlu bir kız olan Nathalie'nin yatılı okula gönderilmesi tartışması üzerine kurulu. Kızın annesi ve bir kadın arkadaşları arasında bu konuda geçen konuşmaları yansıtan film, Duras'ın değişik, duruşan bir anlatım denemesi oluyor.

Yine bugün 20.00'de bir başka kadın yönet-

men Nelly Kaplan'ın "Baba, Küçük Gemiler" (Papa, Les Petits Bateaux) adlı filmi gösteriliyor. Yarı 18.00'de Yannick Bellon'un "Jean'in Karısı" (La Femme de Jean) adlı 1974 yapımı filmi var. Yapıtı, evliliği sırsızca sili ve sıradan bir insan olarak yaşayan, ancak kocasından ayrılmadan sonra kişiliğini kazanan bir kadının öyküsünü anlatıyor. Perşembe 18.00'de Lily de Kermadeck'in yönettiği 1976 yapımı "Aloise" sunulacak. Film, 1886-1964 yılları arasında yaşayan içine kapanık ve tutkulu bir kadının, Aloise'in delirer evine düşmesine ve ölümüne kadar geçen yaşamını konu ediniyor.

21 Mart Cuma 18.00'de C. Guillem'in "Vé-

ronique ya da Onüç Yaşamın Yazı" (Véronique ou l'Été des mes 13 Ans), aynı gün 20.00'de de Coline Serreau'nun "Bu Kadınlar Ne İster?" (Mais qu'est-ce qu'elles veulent?) adlı yapıtı sunulacak. Serreau'nun filmi kadınlara çeşitli sorunları üzerine yapılmış bir dizi röportajı bir araya getiriyor.

22 Mart Cumartesi günü 15.00'de yine Marguerite Duras'ın "Hindistan Şarkısı" (India Song) adlı 1974 yapımı filmi gösterilecek. Film, 1930 yılları Hindistan'ında geçen iki günlük aşk öyküsü üzerine kurulu. Hafta aynı gün 18.00'de sunulacak Nadine Trintignant'ın "Öğrenmek Yaşaktır" (Défense de Savoir) adlı 1973 yapımı filmiyle son bulacak.

Duras'ın "Nathalie Granger" filminde Jeanne Moreau ve Lucia Bosé.

2. İstanbul Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarı 31 Martta açılıyor

1979 yılında 25 yabancı ülkenin ve 25 yerli yayınevinin katılımıyla açılan İstanbul Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarının ikincisi de 31 Mart günü açılıyor. 31 Mart ile 30 Nisan tarihleri arasında Atatürk Kitaplığında yapılacak olan II. İstanbul Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarına bu yıl 26 yabancı ülke ile 2 yabancı yayınevi başvurdu.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Su-

İş Bankası Büyük ödülleri simgesi belirleniyor

Türkiye İş Bankası'nın bu yıldan başlayarak her yıl yazın, sanat, insan ve toplum bilimleri alanlarında vereceği üç büyük ödül için parasal ödülün dışında ödül sahiplerine sunulacak Büyük Ödül Simgesi bu ay içinde belirleniyor.

Bankanın Büyük Ödül Simgesini saptamak amacıyla açtığı "Simge Yarışması" Seçiciler Kurulu 24 Mart günü toplanarak yarışmaya gönderilen yapıtlar arasında üç dereceye değer gördüklerini saptayacak. Seçiciler Kurulunun birinciliğe değer gördüğü yapıt ise bankanın Büyük Ödül Simgesi olacak.

Büyük Ödül Simge Yarışması Seçiciler Kurulu Prof. Orhan Alsaç, İsmail Hakkı Birfer, Güven Etkin, Prof. Hüseyin Gezer, Recai İskenderoğlu, Nadir Nadi ve Prof. Gönlül Öney'den oluşuyor.

Doç. Dr. İber Ortaylı

Doç. Ortaylı, "1880'lerin Avrupa edebiyatı" nı anlattı

ANKARA (ÖZEL) Ankara Sanat Sevdaları Derneğinde geçtiğimiz hafta içinde bir konferans veren Doç. Dr. İber Ortaylı, 100 yıl önceki Avrupa edebiyatını anlattı.

O yıllarda Avrupa'daki burjuva toplum düzenlerinin bir duraklama ve çürüme içine girdiğini belirten Ortaylı, bu durumun tek tek ülkelerin edebiyatına nasıl yansdığı üzerinde durdu.

Batı Avrupa ülkelerinde edebiyatın bu yozlaşmayı yansıtırken, yozlaşmadan etkilenmediğini ve durgunlaştığını söyleyen Ortaylı, "Avrupa edebiyatını bu dönemde çeşitli çelişkilerin yumak olduğu Rusya kurtarmıştır" dedi.

O dönemde Rus edebiyatında özellikle Tolstoy üzerinde duran İber Ortaylı, Tolstoy'un bütün Hıristiyan analizlerine karşın o dönemin Rusya'sına, özellikle Rus köylüsünü çok iyi yansıttığını belirtti.

Ortaylı, bu dönemdeki Rus edebiyatı ürünlerinin bir yönüyle gelecekteki toplumsal gerçekçi edebiyatın müjdecisi olduğunu söyledi.

Elrom'un sonu

İsrail Başkonsolosu Elrom, 2. Dünya Savaşında Yahudileri katleden Nazi şeflerini dünyanın dört bir tarafında arayıp, yakalamakla ömrünü geçirdi. Uluslararası planda şöhreti vardı. Fakat THKP-C elinde hiç de ummadığı biçimde öldü.

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE

12 MART

EYLEMCİLERİ ANLATIYOR

7

Mahir piyanonun tuşlarına bütün gücüyle bastı...

Ulaş tetiği

Çekti...Elrom ölmüştü

Şakağından üç kurşun yiyen Konsolos odada Elrom'un yanına yaklaştı. Oktay Etilman Elrom'un el ve ayaklarını bağlamış, Mahir ise ağzını bantlamıştı. Ulaş tetiği çekti, üç el ateş etti. Yaşatılmıyorduk, Mahir'in kurşun Elrom'un şakağından girmişti.

Ulaş, 4. Levent'teki evde Elrom'u nasıl öldürdüğünü defalarca anlattı. Ağlıyordu. Neşeli, çocuksu tabiatlı Ulaş, kendi önerdiği cinayettten sonra gözyaşlarını tutamaz olmuştu.

İlkay Demir: "Mahir getirildi. Çökmüş görünüyordu. Bize hemen Ulaş, Elrom'u benim öldürdüğümü söylemiş, oysa kendisi öldürdü. Ben ifademde söylemedim, oysa gerçek bu'dedi."

Yukarıda Ulaş, elinde yastık, panceresi aydınlatılan bakan arka odada Elrom'un yanına yaklaştı. Oktay Etilman Elrom'un el ve ayaklarını bağlamış, Mahir ise ağzını bantlamıştı. Ulaş tetiği çekti, üç el ateş etti. Yaşatılmıyorduk, Mahir'in kurşun Elrom'un şakağından girmişti.

Aynı anda Mahir, salondaki piyanonun tuşlarına bütün gücüyle basarak tabanca sesini bastırmaya çalışıyordu.

Elrom yığılıp kalmıştı. Mahir de Ulaş da yürüyecek halde değillerdi. İkisi de başlarını önlerine eğmiş durmadan kusuyorlardı.

Hamarat apartmanının önünde bekleyen arabada kiler yukarı çıkıp, arkadaşlarının kollanına girerek onları sürüklemeye çalışıyorlardı. Zorunda kalmışlardı.

Elrom'u öldürdükleri daireyi toparlamaya çalışmışlar, arkalarında iz bırakmamaya dikkat etmişlerdi. Silah, cephane, para ve diğer lüzumlu eşyalarını çantalarına doldurmuşlar, fakat hürce içeride unutulmuştu.

Daha sonra hürce bulunacak içinde ilkay'nın babasının ismi okunacak, babaya gösterildiğinde o da hürce kızına verdiğini söyleyecekti. Ertesi gün İlkay Demir'le, Necmi Demir'den gazeteler "katil karı-koca" diye söz edecekti.

Ulaş ağlıyordu

O gece 4. Levent'teki evde Ulaş Elrom'u nasıl öldürdüğünü defalarca anlattı. Anlatırken ağlıyordu. Her zaman büyük bir neşe içinde örgütün pratik işlerini gören, çocuksu tabiatlı Ulaş, kendi önerdiği cinayetten sonra gözyaşlarını tutamaz olmuştu.

THKP-C davasından yargılanan sanıklar için Elrom'u kimin öldürdüğünü uzun süre bir sır olarak kaldı. Gerilla Timinin söyledikleri birbirleriyle çelişiyordu.

Ulaş Bardakçı ifadesinde şöyle demiş:

"Sıkıyönetimce bütün evlerde arama yapılacakları öğrenince Topağacı ve Şişli'deki İlyas apartmanında arkadaşlarımla yaptığımız konuşmalarda, konsolosun öldürülmesi veya bağli bırakılması hususunda bir karara varamamıştık. Mahir, Oktay, ben ve Hüseyin birlikte bu hususu müzakere ettik. Hüseyin Cevahir konsolosun beraberlerinde olduğu halde Mahir ile birlikte aynı evde kalmayı istiyordu. Mahir ise bu şartlar altında konsolosun öldürülmesini tezi savunuyordu. Mahir Çayan öldürülmesi gerekirdiyordu. Oktay'la ben saat 18.00 civarında çıkmıştık. Orada Mahir ve Hüseyin kalmışlardı. Mahir'de daha önce 6.35 epli bir tabanca görmüştüm. Necmi Demir'in yakalanmasından sonra Mahir'le Taksim'deki gözliükçüye giderken aramızda yaptığımız konuşmada Necmi Demir'den bahisile, 'Konsolosun onları öldürdüğü-

nü söylemek isteyebilirler, benim öldürdüğümü söyleseler beni' şeklinde konuşmuştu."

İlyas, apartmanda değildi

Mahir Çayan ise mahkemede ilk önce Elrom'u Hüseyin Cevahir'in, sonra da İlyas Aydın'ın öldürdüğünü

açıkladı. "Bu açıklama diğer sanıklar üzerinde çok etkisi vardı. Çünkü hepsi İlyas Aydın'ın Hamarat apartmanında olmadığını biliyorlardı."

Mahkemede Mahir Çayan Ulaş'a pusula ilemek istedi. Pusula yakalandı. Pusulada Mahir Ulaş'a Elrom'u Hüseyin Cevahir'in öldürdüğünü yazıyordu. Ne var ki aynı pusulada Genel Yönetim Kurulu üyelerinin adlarının yazılı olması, sanıklar arasında Mahir'in pusulayı bilerek yakalattığı düşüncesine yol açtı. Mahir pusulayı bilerek yakaladıysa, o zaman

da önemli bir hata işlemiş ve açıklanmaması gereken isimleri mahkemede yakalamıştı.

Necmi Demir Elrom'u kimin öldürdüğünü konusunda şöyle diyor: "Elrom'u Ulaş Bardakçı'nın öldürdüğünü bana Mahir kendisi söyledi. Ayrıca birkaç kişi daha bunu doğruladı."

Sina Çıldır aynı konuda şöyle konuşuyor: "Ben Mahir'le Maltepe Askeri Cezaevinden firardan önce bir konuşma yaptım. Herkes yatmıştı. Mahir'le geçmişimiz biraz destik. Sohbetimi-

zin bir yerinde Elrom'u kimin öldürdüğünü sorduğunda Ulaş'ın öldürdüğünü söyledi."

Mahir'in durumu

İlkay Demir ise şunları anlatıyor: "Mahkemeden birkaç gün önce dosya incelemeye izni alarak Maltepe Askeri Cezaevinden Selimiye'ye gittik. Amacımız Mahir'i görmektir. Necmi ile Necati de vardı. Hakimler Mahir'le görüşmeye istegimizi kabul ettiler."

"Mahir getirildi. Çökmüş görünüyordu. Maddi ve manevi bir çöküntü içindeydi. Gerçi tek başına hücrede çok zor koşullarda yaşıyordu, ama morali bozulmuştu. Arkadaşlarına olan güveni sarsılmıştı. Bize hemen, 'Ulaş Elrom'u benim öldürdüğümü söylemiş, oysa kendisi öldürdü. Ben bunu ifademde söylemedim, ama gerçek bu'dedi. Sonra, 'Ulaş çok konuşmuş' diye ekledi."

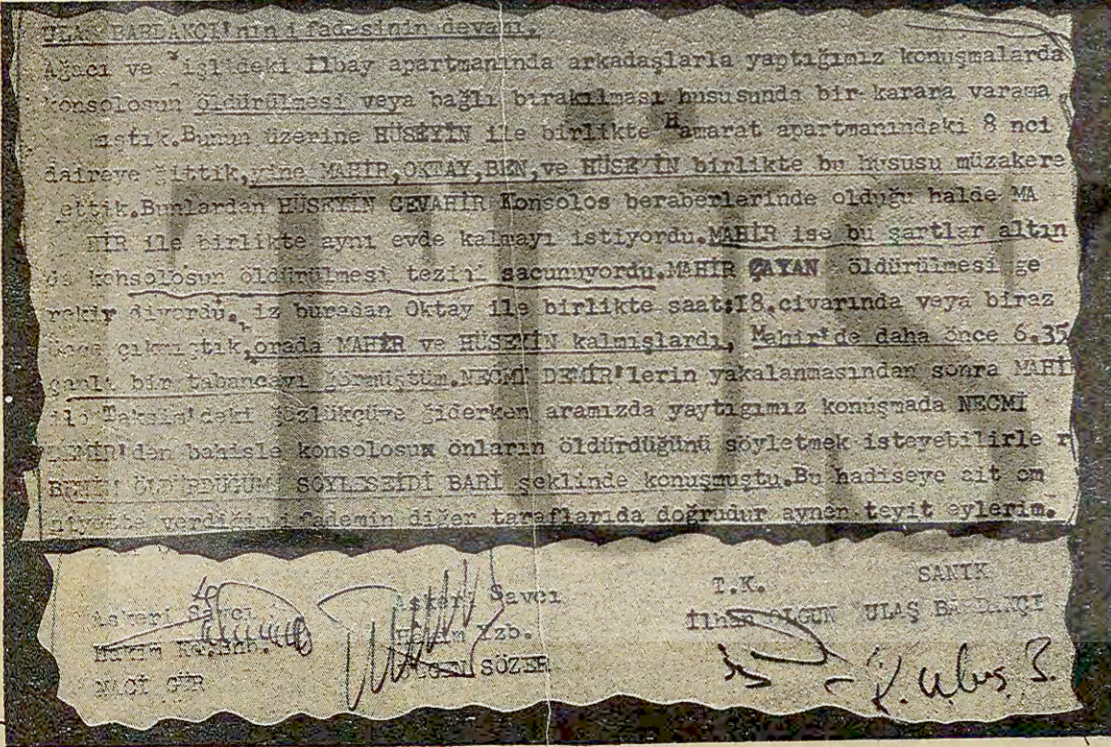
"Orada bulunan bizlerin bir kısmımız tam olarak örgüt üyesi bile sayılmayacak kişilerdik. Mahir ise önderimizdi ve bize birtakım bilgiler veriyor, bizden yol göstermemizi bekliyordu. Elrom'u Ulaş'ın öldürdüğünü ben daha önce panik içindeki bir başka arkadaşımın duyduğumdu. Cevremizdeki hakimler Mahir'i duyabiliyorlardı. O gün bizim için bir dönüm noktası oldu sanıyorum. THKP-C ve Mahir konusundaki hayallerimiz yıkıldı. O andan sonra mahkeme boyunca insiyatifi elimize aldık ve Mahir önder gibi davranmaya başladık. Biz insiyatifli olduk. THKP-C böyle bir örgüttü ve buna rağmen mahkemede direnmek görevimiz vardı. Anlayışımız bu olmuştuk."

"Dönüşte cezaevinde Ziya'ya bu Elrom ifadesi meselesini çözmek gerektiğini söyledik, adam atmadı. Kendi aramızda Elrom'u bizim öldürdüğümü söyleyerek meseleyi çözmeyi tartıştık, bir sonuca varamadık."

"Savcılar ve mahkeme Mahir'i idam etmeye kararlıydı ve Mahir idamdan kurtulmak için tek başına yol arıyordu. Ulaş Mahir'e, 'Polisler senin öldürdüğünü söylediler, bu nedenle senin adını verdim' diye bir açıklama yaptı ve kenara çekildi. Ziya zaten kenardaydı. Mahir daha sonra İlyas Aydın ifadesinin de idamdan kurtulmak için yetmediğini gördü ve bu kez şu öneriyle geldi: 'Sorumluluğu örgüt üstlenmelidir. İfadede öldürme kararının Ankara'dan Merkez Komitesinden geldiğini söyleyeceğiz, siz de bu konuda tanklık yapacaksınız.' Kabul ettik ve Kamille ben tanklık yaptık."

YARIN

"THKP-C gerilla timi genel arama gecesini nasıl geçirdi?"

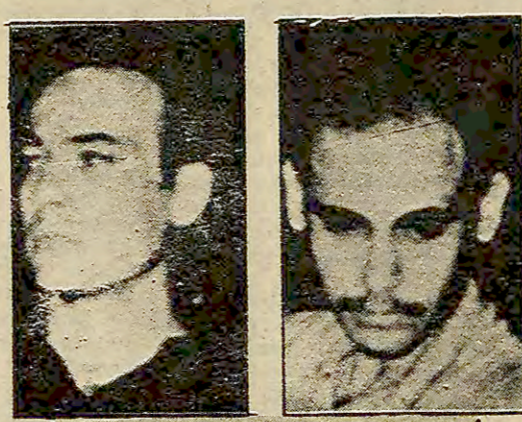

Ulaş Bardakçı'nın Mahir Çayan'ı zor durumda bırakan Savcılık ifadesi:

Ulaş Bardakçı, Sıkıyönetim Savcısı Naci Gür'e verdiği ifadede Elrom'u Mahir Çayan'ın öldürdüğünü ima etti. Oysa, birçok tanık tetiği Ulaş'ın çektiğini söylüyor. Bu bir yana, Ulaş'ın iması örgüt lideri Mahir'i doğrudan idama götürecektir nitelikte.

Elrom kaçırıldıkten bir hürce (denk yapmak için kullanılan büyük çuval) içine yerleştirilmişti. Bu hürce, İlkay Demir'in babasına aitti ve hürceyi iç tarafında ismi yazılıydı. Örgüt mensuplarının farkına varamadığı isim ve adresi, Elrom'un ölü bulunduğu evde arama yapan, güvenlik kuvvetleri farkettikler. Böylece bütün gazeteler Necmi ve İlkay Demir'den "katil karı-koca" diye bahsetmeye başlamışlardı. Bu arada birçok hayali isim ortaya atılıyordu.

Hamarat apartmanının önünde bekleyen arabada kiler yukarı çıkıp, arkadaşlarının kollanına girerek onları sürüklemeye çalışıyorlardı. Zorunda kalmışlardı.

Amonyak kokusu

Brejnev, Afganistan'ın "tarafsızlığının" güvence altına alınması halinde askerlerini geri çekebileceğini söyleyerek yumuşamaçlarını ve yumuşamaçlarını eline yeni bir elma şekeri verdi ya.

İşte bu yeni yumuşamaç tezgahlarında arasında Hammer adında Amerikalı bir milyarder de var. Hani şu Fransız Moskovacı partisinin ünlü "kızıl" milyarderi gibi biri.

Ama ondan çok daha büyük, çok daha güçlü. Armand Hammer, Occidental Petroleum şirketinin Başkanı.

Yeğeni Moskova'da doğmuş olan Viktoroviç Hammer ise Rusya mahkemelerinde büyük casusluk olaylarında tercümanlık bile yapıyor. 82 yaşındaki Armand Amcandan sonra şirketin başına Viktoroviç Hammer geçecek.

Armand Hammer, şubat sonunda Moskova'da Brejnev ile bir görüşme yaptı. Bu görüşmeden sonra Batıya Brejnev'den bir mesaj getirdi: "Eğer ABD ve Afganistan'ın komşuları, bu ülkenin içişlerine karışmamayı garanti ederlerse, Brejnev de askerlerini geri çekecek."

Her taşın altında çokuluslu şirketlerin marifetini arayan bizim bazı "solcular" tabii "Afganistan'ın tarafsızlığı" manevrasının altında ne gibi bir çokuluslu dünden yattığını görmek istemezler. Görseler de göstermek istemezler.

Ama çokuluslu Hammer, Afganistan işgalinden sonra ABD ile Sovyetlerin arasının açılmasına bizim "solcular" kadar üzülmemektedir. Çünkü bu gerginlik yüzünden milyarlarca dolar tehlikeye düşmüştür.

Hammer'in şirketi Odesa'da Ruslara dev bir amonyak tesisi kurdu. 1978'de tamamlanan bu tesisin Sovyetler ile Batı arasındaki en büyük işbirliği olduğu açıklandı. Daha sonra 20 yıllık bir anlaşma yapıldı. Bu anlaşmaya göre Sovyet amonyakına karşılık Amerikan fosfatı verilecekti. İşin bedeli, 78 fiyatlarına göre 20 milyar dolardı.

Afganistan işgal edilip de "yumuşama" bozulunca, Hammer'in 20 milyar doları da birdenbire suya düşme tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Çünkü ABD, hem Amerikan fosfatının Rusya'ya ihracına, hem de Sovyet amonyakının Amerika'ya ithaline ambargo koymuştu.

İşte bu yüzden Armand Hammer yollara düştü, Brejnev ile Batının arasını bulmak için mekik dokumaya başladı. ABD Kongresinde ambargonun kaldırılması için adam tavlamaya girişti.

Kabil ayaklanmasından sonra Afganistan'da batağa batmakta olduğunu gören Brejnev, her türlü hokkabazlıktan yarılandı.

Avrupa ülkelerinin kimine "Körfez ülkeleri güvence versin, çekileyim" diyor. Kimine İslam

(Devamı say. 7 şub. 9'da)

HABER YORUMU MAGAZİN

19.00 HABERLER

19.05 GRAHAM VE ARKADAŞLARI

19.30 KÖY KAHVESİ

Sürekli macera peşinde olan Graham ve arkadaşları bu kez çocuk harazlarının peşine düşerler.

Halil Eroğlu ve Nevzat Şenol'un hazırladıkları programda, üreticiler ve yetkililer gübrenin önemini tartışacaklar. Programa konuk olarak Çınarlı köyü muhtarı Esat Oral, Bafra Ziraat Odası Başkanı Ali Eşref Mirci, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcisi, Ankara Üniversitesinden bir uzman katılıyor.

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ÖNCE

Güneli Akol izleyicilere Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlenen masalları anlatacak. Ayrıca Deniz Kızı adlı bir çizgi film gösterilecek.

20.45 ÇANAKKALE ZAFERİ

Çanakkale Zaferinin yıldönümü nedeniyle hazırlanan programda 1. Dünya Savaşının çıkış nedenleri, Osmanlı İmparatorluğunun savaşta girmesi, Çanakkale Savaşının anlatılışı, Çanakkale Savaşının Türkiye ve dünya için getirdiği sonuçları Doçent Oral Şanider dile getirecek.

21.10 TÜRK SANAT MÜZİĞİ

Erol Bingöl "Sen şarkı söylediğin zaman, Gönül hikayesi bu, Geldi kışlarla yeşil dallara yaz, Gönülümün içindedir. Abant'ta sabah, Hayat atlı yaya geçip gidiyor." şarkılarını okuyacak.

21.25 TELEVİZYONDA TÜRK SINEMASI

Düşman yolları kesti

Yönetmenliğini Osman Seden'in yaptığı, başrollerde Nurhan Nur, Eşref Kolçak ve Sadri Alışık'ın oynadıkları film milli mücadele sırasında gizli bir evrakın Anadolu'ya götürülüşünü anlatıyor.

22.45 HABERLER